

Seewaldi valgala sademevee kollektori rajamine

Keskkonnamõju hindamise programm

Töö nr 21004122

Tallinn 2023

Krista Lahtvee

Juhtiv ekspert, KMH litsents KMH0158

Ingrid Vinn

Projektijuht, keskkonnaspetsialist

HENDRIKSON & KO

Raekoja plats 8
51004 Tartu
tel +372 740 9800

Maakri 29
10145 Tallinn
tel +372 617 7690

Hendrikson & Ko
www.hendrikson.ee
hendrikson@hendrikson.ee

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. KAVANDATAVA TEGEVUSE EESMÄRK JA ASUKOHT	6
1.1. SEEWALDI KOLLEKTORI ÜHISVOOLSE KANALISATSIOONI VALGALA PAIKNEMINE	7
2. KAVANDATAVA TEGEVUSE JA SELLE REAALSETE ALTERNATIIVSETE VÕIMALUSTE LÜHIKIRJELDUS.....	8
2.1. LOKAALSED ASUKOHA ALTERNATIIVID	8
2.2. TEHNILISED ALTERNATIIVID	8
3. EELDATAVALT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS	9
3.1. ASUSTUS JA MAAKASUTUS	9
3.2. GEOLOOGILISED TINGIMUSED	10
3.3. HÜDROGEOLOOGILISED TINGIMUSED, PÕHJA- JA PINNASEVESI.....	10
3.4. PINNAVESI, SH MEREVESI	12
3.5. REO- JA SADEMEVEE KÄITLUS	13
3.6. PIIRKONNA JÄÄKREOSTUSKOLDED	13
3.7. ÜLEUJUTUSOHT	14
3.8. KAITSTAVAD LOODUSOBJEKTID, NATURA 2000 ALAD JA ROHEVÕRGUSTIK 15	
3.9. KULTUURIVÄÄRTUSED	16
4. KAVANDATAVA TEGEVUSE SEOS STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA.....	17
4.1. TALLINNA SADEMEVEE STRATEEGIA AASTANI 2030	17
4.2. TALLINNA KESKKONNASTRATEEGIA AASTANI 2030	18
4.3. KLIIMANEUTRAALNE TALLINN. TALLINNA SÄÄSTVA ENERGIAMAJANDUSE JA KLIIMAMUUTUSTEGA KOHANEMISE KAVA 2030.....	18
4.4. HARJU MAAKONNAPLANEERING 2030+.....	19
4.5. TALLINNA ÜLDPLANEERING.....	20
4.6. LINNAOSADE ÜLDPLANEERINGUD.....	22
4.6.1. HAABERSTI LINNAOSA ÜLDPLANEERING	22
4.6.2. KRISTIINE LINNAOSA ÜLDPLANEERING	24
4.6.3. KOOSTATAV PÕHJA-TALLINNA ÜLDPLANEERING	26
5. KAVANDATAVA TEGEVUSEGA EELDATAVALT KAASNEV OLULINE KESKKONNAMÕJU, EELDATAVAD MÕJUALLIKAD, MÕJUALA SUURUS NING MÕJUTATAVAD KESKKONNAELEMENDID	27
6. HINDAMISMETOODIKA KIRJELDUS.....	30
7. KMH PROTSESS JA AJAKAVA	35

8. MENETLUSOSALISED.....	37
8.1. ANDMED OTSUSTAJA, ARENDAJA JA HINDAJA KOHTA.....	37
9. TEAVITATAVATE-KAASATAVATE ISIKUTE LOETELU KOOS KAASAMISE PÕHJENDUSEGA.....	38
10. KAASAMISE TULEMUSED.....	39
10.1. ASJAOMASTE ASUTUSTE SEISUKOHAD.....	39
10.2. KMH PROGRAMMI AVALIK VÄLJAPANEK JA ARUTELU.....	50
KASUTATUD KIRJANDUS.....	51
LISAD.....	52

SISSEJUHATUS

Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet algatas oma 01.06.2021 käskkirjaga nr T-9-1/21/37 (*edaspidi KMH algatamise käskkiri*) Seewaldi valgala sademevee kollektori keskkonnamõju hindamise. Seewaldi kollektori valgala kanalisatsioonisüsteem on ette nähtud viia lahkvoolseks. Selleks tuleb koostada ehitusprojekt, mille eesmärgiks on lahendada sademevee kanalisatsioon Paldiski mnt - Endla tn ristmikust kuni mereni. Kavandatav sademevee kanalisatsioon koosneb iseoolsetest suuremõõdulistest torustikest, sademevee ülepumplast, äravoolu kraavist ning puhastusrajatisest – settebassein enne eesvoolu, milleks on Kopli laht.

Keskkonnamõju hindamise ja juhtimise seadus (edaspidi KeHJS) § 11 lg 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise (*edaspidi KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul. KeHJS § 3 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa ning tegevusloa taotlemise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. Ehitusloa taotlustes toodud tegevused ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt selliste olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille puhul on keskkonnamõju hindamise algatamine kohustuslik. KeHJS § 6 lg 2 p 10 ja 18 ning Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 13 punkti 2 kohaselt tuleb infrastruktuuri (ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi) rajamise korral kaaluda ja anda eelhindang selle kohta, kas kavandataval tegevusel on oluline keskkonnamõju.

KMH algatamise käskkirja lisana koostatud dokumendi „Seewaldi valgala sademevee kollektori keskkonnamõju hindamise eelhindang“ põhjal jõuti järeldusele, et kavandatava tegevuse keskkonnamõju tuleb hinnata, kuna:

- projektiga kavandatakse eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevust nagu sademe- ja reoveekanalisatsioonitorustike jt rajatiste ehitamist, millega võib kaasneda oluline mõju Kopli lahe veekeskkonnale ning selle kaudu Pelguranna/Stroomi ranna ökoloogilisele seisundile;
- kavandatav tegevus võib kahjustada planeeritaval maa-alal ja selle vahetus läheduses esinevate kaitsealuste liikide elupaiku. Ebaselged on kaitsealustele liikidele avalduvate negatiivsete mõjude iseloom ja suurus ning leevendavate meetmete maht ja vajadus;
- Mustjõe piirkonnas esinevad olulised loodus- ja maastikukaitsealused ning ajaloolis-kultuurilised väärtused, millele võib projektiga kavandatavast tegevusest avalduda oluline mõju;
- KMH peab välja selgitama Seewaldi kollektori kaudu keskkonda suunatava sademevee reostuskoormuse ja mõju looduskeskkonnale, sh ranna looduslikele kooslustele, ning sademevee puhastamise võimalused, et vältida suubla seisundi halvendamist ning selle kaudu terviseriske inimestele;
- KMH peab käsitlema ja analüüsima erinevaid planeeringulahenduse alternatiive ning selgitama keskkonnatingimuste ja keskkonnasäästlike meetmetega arvestades kõige sobilikuma sademevee puhastamise ja merrelasu lahenduse.

KMH algatamise käskkirja kohaselt ei ole teadaoleva informatsiooni alusel eeldada piiriülese keskkonnamõju ilmumist ning KMH menetlusi ei liideta. Keskkonnauuringute vajadus selgitatakse välja KMH programmi koostamise käigus.

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 15¹ lg 1 küsib Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet kui otsustaja programmi sisu kohta seisukohti kõikidelt asjaomastelt asutustelt enne programmi KeHJS § 16 kohast avalikustamist.

Kirjalikud seisukohad programmile edastasid Keskkonnaamet, Keskkonnaministeerium¹, Maa-amet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Terviseamet ja Haabersti Linnaosa Valitsus (vt Lisa 2).

Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet otsustajana teavitas KMH programmi avalikust väljapanekust ajavahemikul 12.-26.09.2022 ja avaliku arutelu toimumisest 27.09.2022 algusega kell 17:00 Põhja-Tallinna Linnaosa Valitsuse saalis (Kari tn 13, Tallinn) järgmistes kanalites: Tallinna väljaandes Ametlikud Teadaanded 22.08.2022, ajalehes „Eesti Päevaleht“ 24.08.2022, ajalehes „Pealinn“ 29.08.2022, Põhja-Tallinna linnaosa lehes „Põhja-Tallinna Sõnumid“ 07.09.2022, Haabersti linnaosa lehes „Haabersti“ 09.09.2022, Kristiine linnaosa lehes „Kristiineleht“ 16.09.2022 ja nimetatud linnaosade sotsiaalmeediaplatformil Facebook. Lisaks lehtedes ja meedias avaldatud teadetele (sisaldasid linke KSH programmi eelnõule ja selle lisadele) oli avalikustamise perioodil võimalik väljatrükitud Seewaldi KMH programmi eelnõuga ja selle lisadega tutvuda Haabersti, Kristiine ja Põhja-Tallinna linnaosade valitsuste ruumides ja Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti Keskkonnahoiu ja keskkonnakorralduse osakonnas, Harju tn 13 (III korrus). Avalikustamise tõendusdokumendid on esitatud KMH programmi Lisas 3. Avaliku väljapaneku perioodil laekusid KMH programmi kohta ettepanekud Keskkonnaministeeriumilt (20.09.2022) ja Keskkonnaamet (21.09.2022).

Programmi avalikul väljapanekul laekunud seisukohad on toodud Lisas 2 ning avaliku arutelu protokoll Lisas 4.

Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet sõlmitud lepingu alusel on KMH programmi koostaja Hendrikson & Ko OÜ (juhtekspert Krista Lahtvee, litsentsi nr KMH0158).

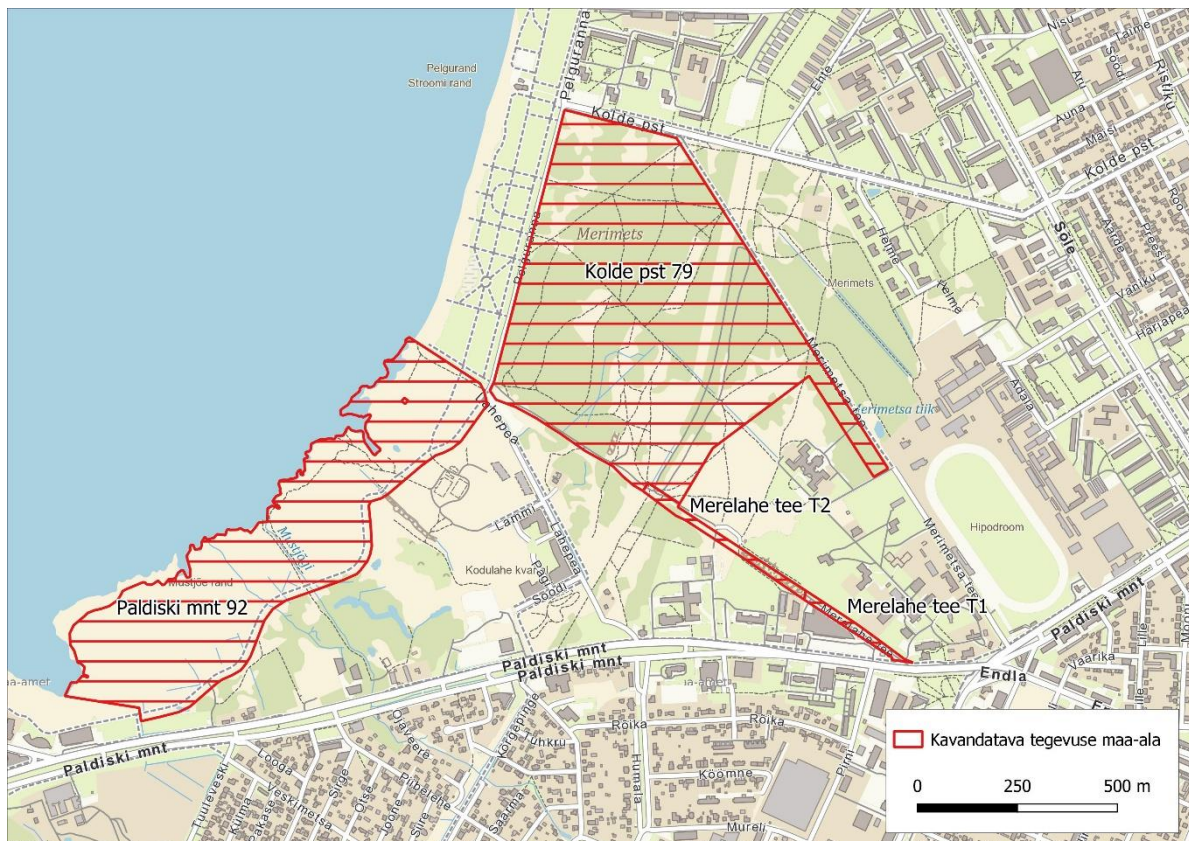
¹ alates 01.07.2023 Kliimaministeerium

1. KAVANDATAVA TEGEVUSE EESMÄRK JA ASUKOHT

Kavandatav sademevee kollektor asub Harju maakonnas Tallinna linna territooriumil, Põhja-Tallinna ja Haabersti linnaosas ning hõlmab Paldiski mnt - Endla tn - Mustamäe tee ristmiku ja mere vahelist lõiku. Planeeritav tegevus hõlmab Merelahe tee T1 (78401:101:6029) transpordimaa, Merelahe tee T2 (78401:101:0858) transpordimaa, Kolde pst 79 (78401:101:3535) ja Paldiski mnt 92 (78406:601:0066) üldkasutatav maa sihtotstarbega krunte.

Perspektiivne sademevee kollektor kulgeb osaliselt Merimetsa roheala kaitsealal ning kavandatav settebassein, sademevee ülepumpla, äravoolu kraav ja merelask asuvad Mustjõe eriilmeliste elupaigatüüpidega rannaalal. Objekti vahetusse lähedusse jäävad aktiivses kasutuse olev Pelgurand/Stroomi rand, Rocca al Mare rannapromenaad ning väga väärtuslik Mustjõe lodumetsaala (pindalaga u 15 ha).

KMH algatati Seewaldi valgala uue kollektori ehitusprojekti koostamisele. Projektiga kavandatakse rajada uus kollektor DN1400, settebassein ja ülepumpla (võimsusega 1800 l/s) ning äravoolukraav. Seoses uue kollektori rajamisega tuleb lahendada reoveekanaliseerimise Hipodroomi kvartalist kuni Mustamäe tee 4 kinnistul paikneva ühisvoolse kollektori. Samuti kavandatakse rajada hooldusteed ja ehitada ümber olemasolev kergliiklustee kavandatava äravoolukraavi parema ületamise tagamiseks. Perspektiivis soovitakse projekteeritava sademeveesüsteemiga liita ka ülejäänud Seewaldi kollektori valgala alamvalgalasid.

Joonis 1-1. Kavandatava tegevuse maa-ala (aluskaart: Maa-amet 2022)

KMH eesmärgiks on selgitada välja Seewaldi kollektori kaudu keskkonda suunatava sademevee reostuskoormus ja mõju looduskeskonnale ning sademevee puhastamise võimalused, et vältida suublaks oleva Kopli lahe seisundi halvendamist.

Sademevee Kopli lahte juhtimisel on ette näha kaht keerulist probleemi, millele läbiviidava KMH-ga tuleb lahendused leida:

- kui palju võib sademeveega lisanduda merre toitaineid ja saasteaineid. Toitainete lisandumine põhjustab lahe eutrofeerumist, roostiku ning potentsiaalselt toksiliste tsüanobakterite (sinivetikate) vohamist ja sellest tulenevat veekvaliteedi langust ning ohtu suplejate tervisele. Samuti on oluline arvestada uue heitveelaskmega lisanduvate saasteainete koormuse ja mõju;
- kas võib esineda ohtu, et sademeveega tuuakse merre mikrobioloogilist reostust (tuvastatav fekaalse reostuse indikaatorbakterite *Escherichia coli* ja soole enterokokid esinemise alusel), mis võib lahe vee muuta potentsiaalselt nakkusohtlikuks.

1.1. SEEWALDI KOLLEKTORI ÜHISVOOLSE KANALISATSIOONI VALGALA PAIKNEMINE

Seewaldi kollektori valgala on üks suurematest sademevee valgaladest Tallinnas, mis haarab ca 868 ha linna territooriumist alates Leete-Luite tänava piirkonnast kuni Merimetsani Kopli lahe ääres. Seewaldi kollektor on rajatud 1930. aastate lõpus ühisvoolseks. Käesoleval ajal juhitakse valgala eri piirkondadest nii lahkvoolsest kui ühisvoolsest kogutud sademevesi Merimetsa tunnelisse ja sealt edasi tunnelkollektoris nr 3. Sademevesi Pelgurannast juhitakse käesoleval ajal samuti tunnelkollektori nr 3 abil reoveepuhastisse, sest torustike väljavoolud on mere mõju all ummistunud. Seega jõuavad kõik selle valgala sademeveed Paljassaare puhastusseadmetesse. Seewaldi kollektori valgala on mõjutatud piirnevate Mustjõe, Pelguranna ja Kesklinna valgaladest.

Joonis 1-2. Seewaldi sademevee kollektori valgala asukoht (aluskaart: Maa-amet 2022)

2. KAVANDATAVA TEGEVUSE JA SELLE REAALSETE ALTERNATIIVSETE VÕIMALUSTE LÜHIKIRJELDUS

KMH käigus hinnatavad alternatiivid peavad olema reaalsed, st vastama õigusaktide nõuetele, olema tehniliselt ja majanduslikult teostatavad, võimaldama tegevuse eesmärgi saavutamist mõistliku aja ja vahenditega ning arendaja peaks olema valmis kõiki pakutud alternatiive ellu viima.

Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Seewaldi valgala sademevee kanalisatsiooni projekteerimine selliselt, et valmiks ühtne projektlahendus Seewaldi kollektori, Mustjõe ja Pelgulinna valgala sademevee puhastamiseks ja juhtimiseks Kopli lahte.

Kavandatud tegevuse ehk Seewaldi kollektori valgala kanalisatsioonisüsteemi lahkvoolseks viimisest loobumine (KMH mõistes 0-alternatiiv) ei ole Tallinna arengu seisukohast võimalik. Seetõttu 0-alternatiivi KMH-s realistlike alternatiividena ei käsitleta ning keskendutakse reaalsete tehniliste alternatiivide keskkonnamõjude võrdlemisele ja leevendamisele (täpsem metoodika on kirjeldatud peatükis 6). Võrdluse eesmärgiks on anda otsuse tegemiseks teavet erinevate alternatiivide elluviimisega kaasnevate keskkonnamõjude kohta.

Keskkonnamõju hindamine peab käsitlema kõigi reaalsete alternatiivide eeldatavalt olulisi keskkonnamõjusid, nii otseseid kui ka kaudseid, negatiivseid ja positiivseid, samuti koosmõjusid.

Töö teostamise käigus võivad lisanduda täiendavad alternatiivid.

2.1. LOKAALSED ASUKOHA ALTERNATIIVID

Alternatiiv 1 - sademevee juhtimine Kopli lahte selliselt, et sademevee merre juhtimiseks rajatakse pumbajaam ja merrelask pikkusega vähemalt 500 m, et vältida Stroomi supelranna veekvaliteedi halvendamist.

Alternatiiv 2 - sademevee juhtimine Kopli lahte selliselt, et Seewaldi kollektori sademevesi juhitakse torustikuga Stroomi rannast eemale ja siis merre.

Alternatiiv 3 - sademevee juhtimiseks Kopli lahte juhitakse Seewaldi kollektori sademevesi torustikuga plaanitava pumbajaama juurest kuni Mustjõe suudmeni ja sealt koos Mustjõe sademeveega merre.

Alternatiiv 4 – sademevee merre juhtimine süvalasu abil Kopli lahest täielikult välja suunatult.

2.2. TEHNILISED ALTERNATIIVID

Paralleelselt süvalasu keskkonna- ja tervisemõjude selgitamisega tuleb KMH-s käsitleda sademevee puhastamise võimalusi enne merre suunamist.

Tehniliste alternatiividena kaalutakse sademevee puhastamisel füüsikaliste (sadestamine, eelsetitamine, fraktsioneerimine, filtreerimine) ja ökoloogiliste (infiltratsioon maapinda, toitainete assimileerimine, mikrobioloogiliste protsesside kasutamine) meetodite kasutamist.

Puhastuse meetod või tehniline/ökoloogiline lahendus peaks kinni pidama või vähendama sademevees sisalduva heljumi, mineraalsete osakeste, toitainete (lämmastik, fosfor), kemikaalide, õide, prügi (sh mikroplasti) ja fekaalsete bakterite (sh võimalike patogeenide) sisaldust. KMH käigus tuleb tehniliste alternatiividena välja pakkuda võimalikult efektiivseid ja innovatiivseid lahendusi, mis sobivad kohalike kliimatiliste tingimustega. KMH teeb ettepanekuid parima võimaliku tehnoloogia kasutamiseks.

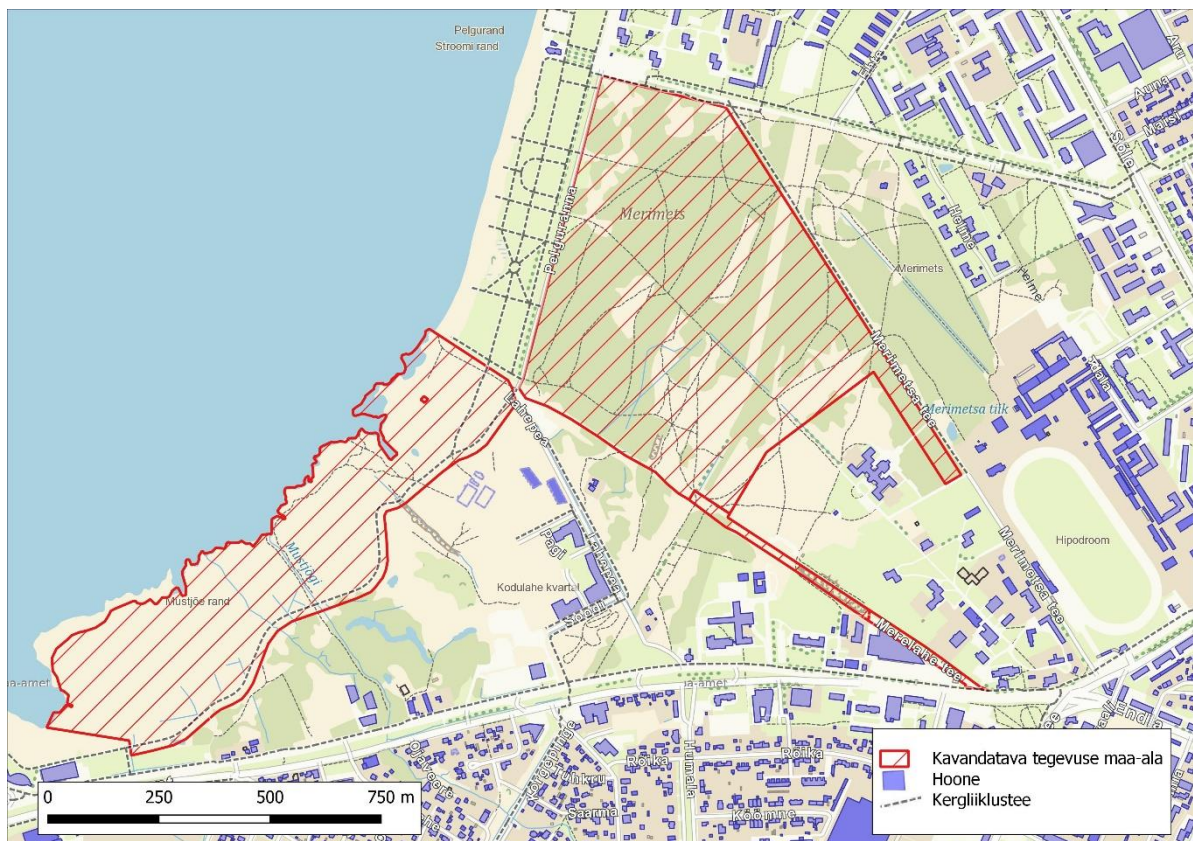
Üheks tehniliseks alternatiiviks, mida KMH-s tuleb käsitleda, on lahendus, mille kohaselt juhitakse Seewaldi valgalalt vesi rannahooaja kõrgr perioodil tunnelkollektorisse ning välditakse sel ajal väljalasku otse merre.

3. EELDATAVALT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS

3.1. ASUSTUS JA MAAKASUTUS

Kavandatava tegevuse maa-ala hõlmab Merelahe tee T1, Merelahe tee T2, Kolde pst 79 ja Paldiski mnt 92 krunte, kus hoonestus puudub (vt joonis 3-1). Kolde pst 79 asub Merimetsa roheala, Paldiski mnt 92 krundile jääb Rocca al Mare ja Stroomi ranna vaheline rannaniit ja roostik.

Kavandatava tegevuse maa-ala ning selle lähipiirkond omavad suurt rekreatiivset tähtsust. Mere ääres asub aktiivses kasutuses olev Pelgurand/Stroomi rand. Merimetsas asub Stroomi metsapargi terviserada, pikki merekallast kulgeb Rocca al Mare/ Stroomi ranna promenaad.

Joonis 3-1. Hoonestuse paiknemine kavandatava tegevuse maa-ala suhtes (aluskaart: Maa-amet 2022)

Kavandatava tegevusega kaasneb ehitustegevus Läänemere ranna ehituskeeluvööndis. Looduskaitseaduse § 38 lg 5 toob ära tegevused, millele ehituskeeld ei laiene. Mh ei laiene ehituskeeld kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud pinnavee veehaarde ehitisele, tehnovõrgule ja -rajatisele ning avalikult kasutatavale teele.

Joonis 3-2. Vaade Merimetsale, Stroomi rannale ning Kopli lahele (allikas: Maa-ameti fotoladu, pildistamise aeg 11.04.2021)

3.2. GEOLOOGILISED TINGIMUSED

Kavandatava tegevuse ala jääb järsu liivakivist aluspõhjalise oru idanõlvale, mille sügavus ulatub kuni 70 m ja on täidetud Kvaternaari setetega. Vanimaks Kvaternaari setendiks kavandatava tegevuse alal on moreenne saviliiv. Moreeni katavad jääjõelised ja jääjärvelised setted. Jääjõeliste setete hulka kuuluvad varieeruva terasusega kesktihead kuni tihedad liivad ja kruusad. Jääjärvelised setted, mis katavad jääjõelisi setteid on esindatud kompleksi alumises osas peen- ja jämetolmliivaga ja ülemises osas voolava kuni platse konsistentsiga savipinnastega. Üle kogu ala levivad merelise tekkega setted, milleks on jämetolmliiv, peenliiv, keskliiv ja peentolmliiv ning voolava kuni platse konsistentsiga savipinnased. Tänapäeva setetest esineb alal vähesel määral täitepinnast ja üle kogu ala mullakasvukoht ning Kopli lahega piirneval alal esineb kohati muda.

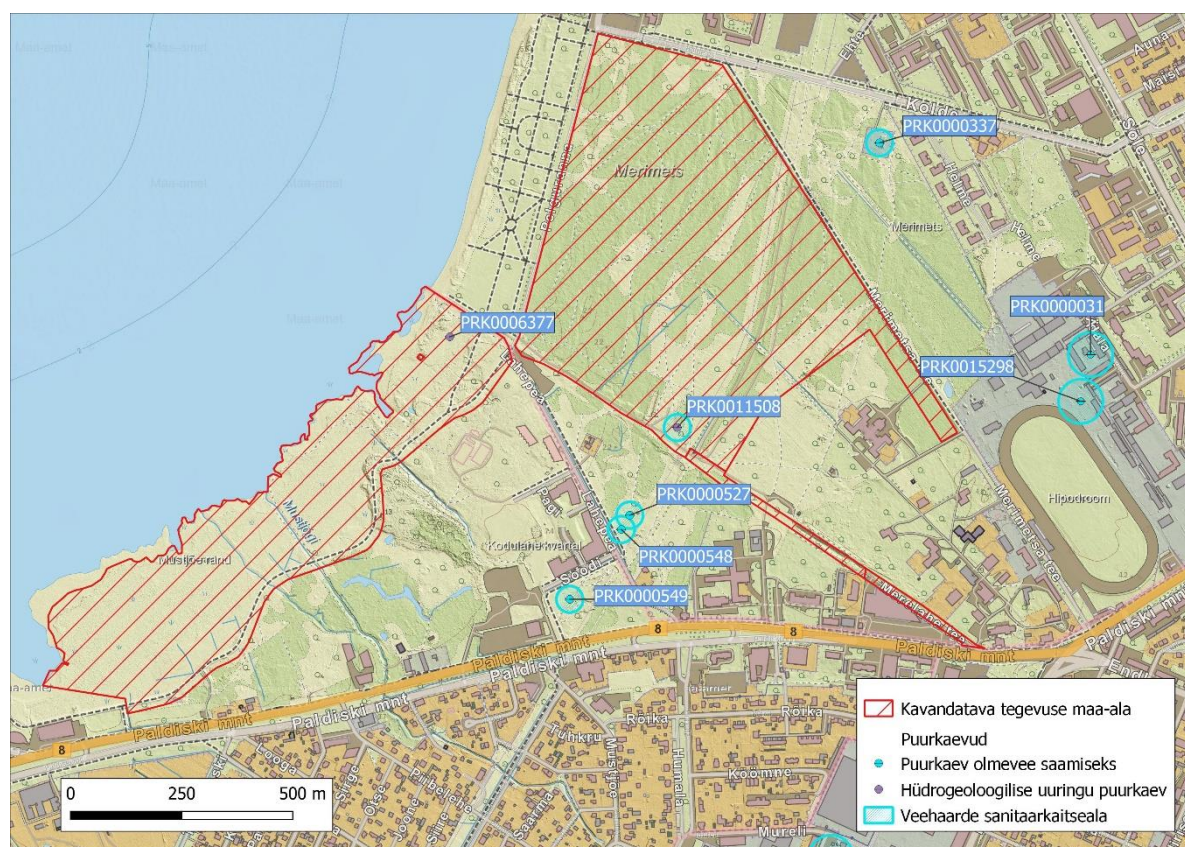
3.3. HÜDROGEOLOOGILISED TINGIMUSED, PÕHJA- JA PINNASEVESI

Pinnasevee tase fikseeriti 2020. läbiviidud geotehniliste välitööde käigus maapinnast 1,0...4,1 m sügavusel, absoluutkõrgusel 0,10...2,85 m. Pinnasevee tase langeb mere suunas. Ülemine vabapinnaline pinnaseveekihind paikneb merelistes liivades ja täitepinnases ning ligikaudu 3- 5,5 m sügavusel lamavad savipinnased on veepidemeks. Hipodroomi liiklussõlme suunas savipinnase kihipaksused vähenevad või suiduvad kohati välja, mistõttu veepide muutub ebakindlaks või isegi puudub. Nende all lasuvates jääjõelistes liivpinnastes asub teine surveiline põhjaveekihind. Nõrgalt surveleist vett võib ilmuda ka savikihtide vahelistest liivasematest mõlli vahekihtidest. Veehorisondi toitumine toimub sademetest. Üldine pinnasevee vool toimub Kopli lahe poole, olles aeglane sõltuvalt

reljeefi väikesest kaldest. Hüdrogeoloogilised tingimused alal on otseses sõltuvuses veepinna tasemest Kopli lahes ning mere läheduse tõttu on looduslikud eeldused pinnasevee alandamiseks keerulised.

Kavandatava tegevuse ala paikneb Kambriumi-Vendi ja Kvaternaari Männiku-Pelguranna põhjaveekogumite piirkonnas. Mõlema põhjaveekogumi koguselised ja keemilised seisundid olid 2020. a kinnitatud andmetel² head.

Kavandatava tegevuse maa-alal paikneb kaks hüdrogeoloogilise uuringu puurkaevu (PRK0011508 ja PRK0006377). Olmevee puurkaeve kavandatava tegevuse maa-alale ei jää. Veehaarde sanitaarkaitsealal on majandustegevus keelatud, välja arvatud veeseaduse § 151 lg 2 loetletud tegevuste puhul.

Joonis 3-3. Puurkaevude paiknemine kavandatava tegevuse maa-alal ja selle läheduses (aluskaart: Maa-amet 2022)

Kavandatava tegevuse maa-alal ja selle läheduses asuvate puurkaevude andmed on esitatud tabelis 3.1.

Tabel 3.1. Puurkaevud kavandatava tegevuse alal ja selle läheduses

Puurkaevud	PRK0000549	PRK0000548	PRK0000527	PRK0006377	PRK0011508	PRK0000337
Puurkaevu tüüp	Tarbepuurkaev olmevee saamiseks	Tarbepuurkaev olmevee saamiseks	Tarbepuurkaev olmevee saamiseks	Hüdrogeoloogilise uuringu puurkaev	Hüdrogeoloogilise uuringu puurkaev/kasutatav veevarustuses ja	Tarbepuurkaev olmevee saamiseks

² Marandi, A., Karro, E., Osjamets, M., Polikarpus, M., Hunt, M. 2020. Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014-2019. EGF 9416. Eesti Geoloogiateenistus, Rakvere. <https://fond.egt.ee/fond/egf/9416>

					ühisveearustuse hädalukorras	
Põhjavee- kogum	Kvaternaari Männiku- Pelguranna põhjaveekogum	Kvaternaari Männiku- Pelguranna põhjaveekogum	Kvaternaari Männiku- Pelguranna põhjaveekogum	Kvaternaari Männiku- Pelguranna põhjaveekogum	Kvaternaari Männiku- Pelguranna põhjaveekogum	Kvaternaari Männiku- Pelguranna põhjaveekogum
Koordinaadid	X: 6588260 Y: 538887	X: 6588417 Y: 539003	X: 6588450 Y: 539022	X: 6588851 Y: 538618	X: 6588647 Y: 539130	X: 6589286 Y: 539585
Ehitusaasta	1990	1990	1990	1994	1994	1972
Sügavus, m	29	28	29	30,65	28	137,5
Puurkaevu labilõige (paksus, m)	Muld – 0,4 m; tolmliiv – 3,6 m; liivsavi – 1 m; dolomiidistunud saviliiv – 2,5 m; viirsavi – 1,5 m; saviliiv – 2 m; tolmliiv – 5 m; peeneteraline liiv – 9 m; keskmiseteraline liiv – 4 m.	Muld – 0,4 m; tolmliiv – 3,6 m; liivsavi – 1,6 m; saviliiv – 2,8 m; viirsavi – 2,8 m; saviliiv – 1,8 m; tolmliiv – 3,7 m; peeneteraline liiv – 7,3 m; keskmiseteraline liiv – 4 m.	Muld – 0,5 m; peeneteraline liiv – 3,5 m; saviliiv ja liivsavi – 6 m; tolmliiv – 9 m; peene- keskmiseteraline liiv – 9 m; liivsavi munakatega – 1m.	Muld – 1 m; tolmliiv – 2,4 m; liivsavi – 1,7 m; saviliiv ja liivsavi – 3,6 m; liivsavi – 3 m; saviliiv liiva vahekihtidega – 3,6 m; tolmlüiv – 6,3 m; pisiteraline liiv 9 m; moreen – 0,1 m.	Muld – 0,5 m; liiv – 3,5 m; savi – 6 m; savikas liiv – 10 m; liiv – 6 m; liiv kruusa ja munakatega – 2m.	Segateraline liiv – 12 m; liivsavi – 15 m; saviliiv – 3 m; munakad ja veeris savika täitega – 16 m; liiv, munakad ja veeris – 4 m; liivsavi – 5 m; liiv ja veeris – 25 m; liivsavi – 35 m; segateraline liiv – 21 m; graniit – 1,5 m.

3.4. PINNAVESI, sh MEREVESI

Ala paikneb Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuveekogumi osavalgalal. Rannikuveekogumi Muuga-Tallinn-Kakumäe lahe rannikuvesi (EE_5), kuhu sademevesi planeeritakse juhtida, on veekogumite koondseisundi 2018. aasta ja 2019. aasta aruannete³ alusel hinnatud halba seisundiklassi.

Stroomi merealal täheldati 1970. aastate munitsipaalreostuse mõju põhjaloomastikule veel 1990-ndatel - põhjaloomastiku koosseis oli vaene. Siiski hinnati 2011. a TÜ Eesti Mereinstituudi poolt koostatud uuringus⁴, et Stroomi piirkonna veekvaliteet oli 15 aastase seireperioodi jooksul pisut paranenud.

Kavandatava tegevuse ala läbib vooluveekogudest Mustjõgi (ka Mustoja, VEE1093900). Sademeveekollektorina on Mustjõe ojale antud hinnang rahuldav, samas loodusliku veekogu hinnangu kohaselt on Mustjõgi reostunud ning tema ökoloogilist seisundit tuleb pidada halvaks. Põhiline saasteallikas sademevees on heljuvaine ja fosforiühendite sisaldus vees, samuti vee mikrobioloogilised näitajad. Mustjõe tervendamiseks viidi perioodil 01.03.2018-28.02.2021 läbi tegevused välisprojekti “Heawater”⁵ käigus, et vähendada reostuskoormust Läänemerre ja parandada jõe seisundit.

Kopli laht (VEE3134050) on arvukate sademevee väljalaskude suublaaks. Üheks suurimaks väljalaskude omajaks on BLRT Grupp Aktsiaselts, kelle keskkonnaalast tegevust reguleerib keskkonnakompleksluba nr L.KKL.HA-222649⁶. Vastavalt keskkonnakompleksloaga

³ <https://keskkonnaagentuur.ee/pinnaveekogumite-seisundiinfo>

⁴ Martin, G. „Tallinna rannikumere seisundi hinnang bioloogiliste indikaatorite alusel“. Tallinn 2011.

⁵ <https://www.tallinn.ee/est/keskkond/HEAWATER>, <https://www.tallinn.ee/est/keskkond/HEAWATER-uudised>

⁶

https://kotkas.envir.ee/permits/public_detail_view?represented_id=&search=1&permit_nr=&owner_name=blrt&issue_date_start=&issue_date_end=&valid_start_date_start=&valid_start_date_end=&permit_type=IEP&search_location=&permit_status=ISSUED&permit_id=117706

sätetatud nõuetele seirab BLRT Grupp Aktsiaselts regulaarselt Balti laevaremonditehase sademevee väljalaskude kaudu Kopli lahte juhittavas sademevees selliste ohtlike ainete, nagu tsink, vask, baarium, nikkel, tributüülina ja nonüülfenoolid, sisaldust.

Pelguranna/Stroomi ranna puhul on tegemist supluskohaga. Terviseamet tuvastas Pelguranna/Stroomi supluskohas 2020. aastal seire raames suplusvee kvaliteedi kontrollväärtuste ⁷ ületused soole enterokokkide ja *Escherichia coli* sisalduse osas. Sealhulgas kolmel korral koos nii soole enterokokkide ja *Escherichia coli* kontrollväärtuste ületused ning ühel korral ainult soole enterokokkide ületus. Terviseametile teadaolevalt ei ole näitajate kõrgete sisalduste selge põhjustaja veel selgunud. Suplusvee kvaliteedi hindamine toimub iga suplushooaja lõpus. Supluskoht klassifitseeritakse kvaliteedilt „halvaks“, kui suplusvee kvaliteeti iseloomustavate andmete kogus viimase hindamisperioodi kohta on mikrobioloogiliste näitajate loendite protsentiili väärtused halvemad kui „piisava kvaliteedi“ väärtused. Terviseamet on Pelguranna/Stroomi supluskoha klassifitseerinud „halvaks“ aastatel 2019 ja 2020. Varasemalt on supluskoha suplusvee kvaliteet klassifitseeritud „piisav“ (2018), „halb“ (2017), „hea“ (2016), „piisav“ (2015). Eelnevast lähtuvalt on suplusvee kvaliteet pigem olnud halveneva trendiga.

KMH käigus on vajalik tuua täiendavat selgust võimalikule mõjule rahvale avatud ja populaarse supluskoha terviseohutuse tagamise mõttes ning hinnata planeeritavast sademevee kollektorist tulevat ja suplejate poolt lahte kantavat summaarset (mikrobioloogilist) reostust.

3.5. REO- JA SADEMEVEE KÄITLUS

Keskkonnaregistri andmetel ei asu kavandatava tegevuse alal heitvee väljalaskmeid. Kavandatava tegevuse maa-ala jääb Tallinna ja ümbruse reoveekogumisalale nr RKA0370010. Reoveekogumisala koormus ületab 2000 inimekvivalenti ning tuginedes veeseaduse § 124 lg 4 on alal reovee omapuhastite kasutamine keelatud (keeld ei kohaldu eelpuhastitele ega tööstusreoveepuhastitele). Veeseaduse § 128 lg 8 tuginedes on alal keelatud ka heitvee pinnasesse juhtimine.

Piirkonna olulisim Kopli lahte suubuv sademevee väljalask on praegu Mustjõgi. Merelahe tee ääres kulgev Seewaldi sademeveekollektor ei ole hetkel töös.

3.6. PIIRKONNA JÄÄKREOSTUSKOLDED

Seewaldi valgalale jääb Keskkonnaregistri andmetele kaks jääkreostusala: Mustjõe-Merimetsa kunagise prügila ala ⁸ (JRA0000240) ja Tallinn-Väike veduridepoo ala ⁹ (JRA0000025).

Mustjõe-Merimetsa kunagise prügila alal pole Keskkonnaregistri andmetel jääkreostuse likvideerimiseks meetmeid rakendatud ning ala on mõõdukalt ohtlik. Objekti pindala on 9000 m² ning reostuse põhjustajateks on naftasaadused ja raskmetallid. Ala kohta 2014. a koostatud reostusuuringus¹⁰ jõuti järeldusele, et reostuse puhul ei ole võimalik lokaliseerida reostusallikat. Jääkreostus on pinnasesse sattunud täitepinnasega, mis on ebaühtlaselt jaotatud kogu ala ulatuses. Reostus on visuaalselt ja lõhna järgi hoomamatu, st seda on

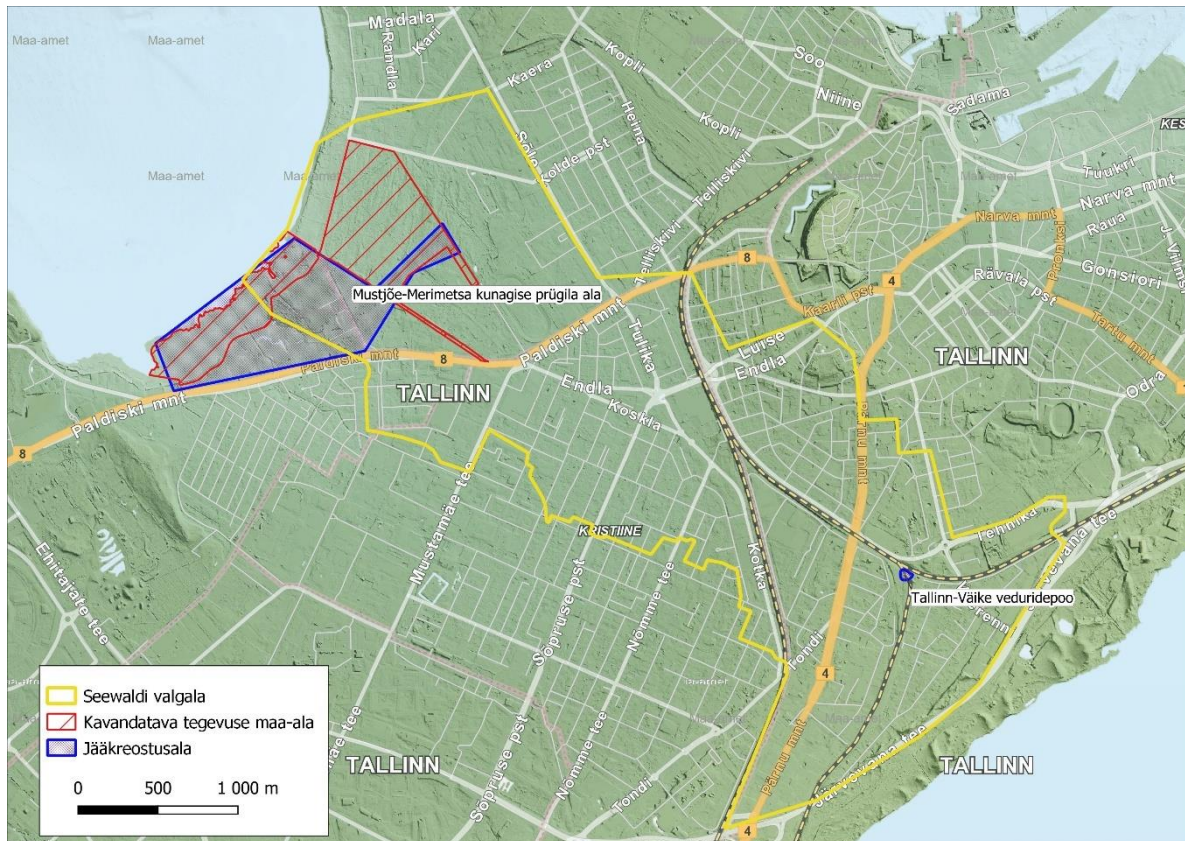
⁷ Vastavalt sotsiaalministri 03.10.2019 määrusele nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004>

⁸ <https://keskkonnaportaali.ee/register/residual-pollution/9177470>

⁹ <https://keskkonnaportaali.ee/register/residual-pollution/8285454>

¹⁰ „Paldiski mnt 78 (katastritunnus 78406:601:0072), Paldiski mnt 78a (katastritunnus 78406:601:0075), Paldiski mnt 78b (katastritunnus 78406:601:0073), Riigimaa 104 (katastritunnus 78406:601:0023) reostusuuring“. Aktsiaselts EcoPro, Tallinn 2014.

raske tuvastada ka kaevetööde käigus. Uuringu hinnangul ei kujutanud reostus uuringu koostamise ajal ohtu loodusele ja inimestele, kuna on stabiilne ning ei ületa tööstusmaale kehtestatud piirarvu. Juhul kui maa-ala võetakse realselt kasutusse elamumaana, on vaja üle elamumaa piirnõrmi sisaldusega pinnas sealt välja kaevata ja anda üle vastavaid lube omavale jäätmekäitlusettevõttele või kasutada tööstusmaadel vertikaalplaneerimiseks.

Joonis 3-4. Seewaldi valgala paiknevad jäätmeostusobjektid (aluskaart: Maa-amet 2022)

Tallinn-Väike veduridepoo ala jäätmeostus on Keskkonnaregistri andmetel suures osas likvideeritud. Jäätmeostusala kohta kõige uuem teave on esitatud AS Maves poolt 2018. a koostatud aruandes¹¹. Tallinn-Väike veduridepoo alal põhjustas hoidla mahutite lekkimine pinnase ja põhjavee reostumise naftasaadustega, reostus avastati 1999. a. Aastail 2009-2015 puhastati depoo territooriumi pinnast. 2013. a toimusid täiendavad uuringud vedurite seisualal, kus olemasolevale reostunud piirkonnale lisandus reostunud pinnasega ala Tallinn-Väike jaama poole. Tallinn-Väike veduridepoo jäätmeostusalal seiratakse regulaarselt naftasaaduste ja polütsükliiliste aromaatsete süsivesinike (PAH) sisaldust põhjavees.

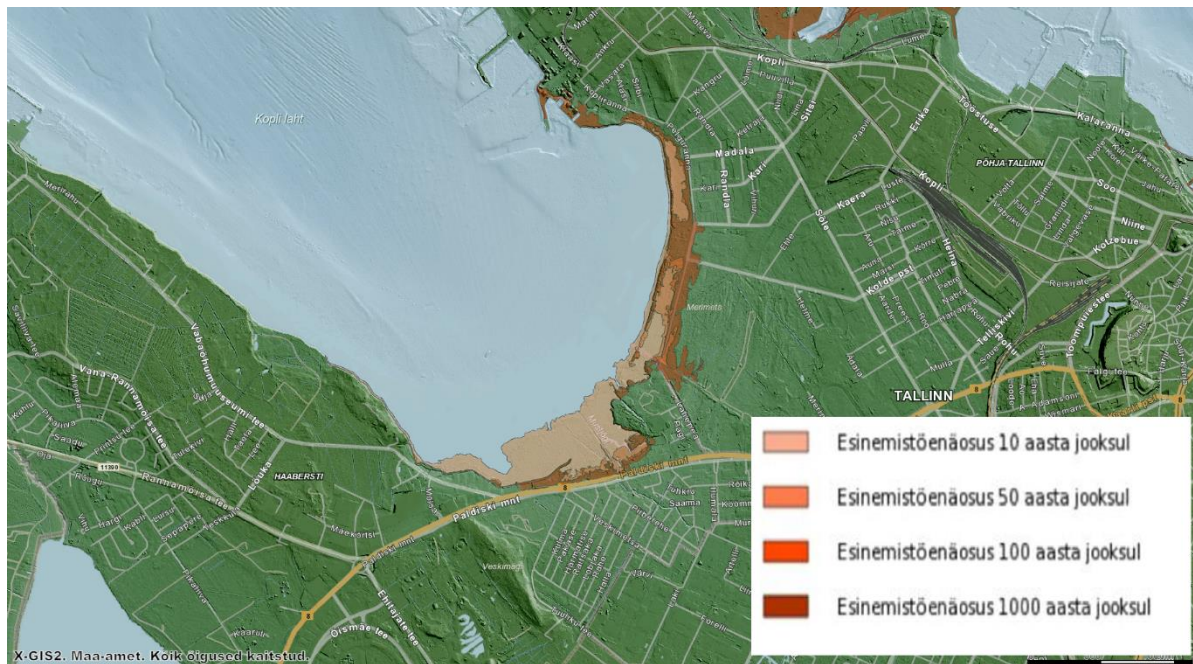
3.7. ÜLEUJUTUSOHT

Kopli lahe rannikuala jääb üleujutuse tsooni. Üleujutusohu looduslik tegur on merevee tõus. Keskkonnaministeeriumi tellimisel koostatud üleujutusohupiirkondade analüüsi¹² kohaselt ei ületa 95%-lise tõenäosusega maksimaalne meretase Tallinna linna Haabersti ja Põhja-Tallinna linnaosades 1,62 m 10 aasta jooksul, 1,99 m 50 aasta jooksul, 2,14 m 100 aasta jooksul ning 2,65 m 1000 aasta jooksul (EH2000 kõrgussüsteemis).

¹¹ „Jäätmeostusobjektide seirevõrgu inventuur ja veekvaliteedi hindamine. Aruanne“. AS Maves, Tallinn 2018

¹² „Üleujutusohupiirkonna ja üleujutusega seotud riskipiirkonna kaardid“, Tallinn 2019, <https://envir.ee/uleujutusohupiirkonna-ja-uleujutusohuga-seotud-riskipiirkonna-kaardid>

Kavandatava tegevuse maa-ala jääb siiski suuresti piirkonda, kus üleujutuste esinemistõenäosus on kord 10 aasta jooksul (joonis 3-5).

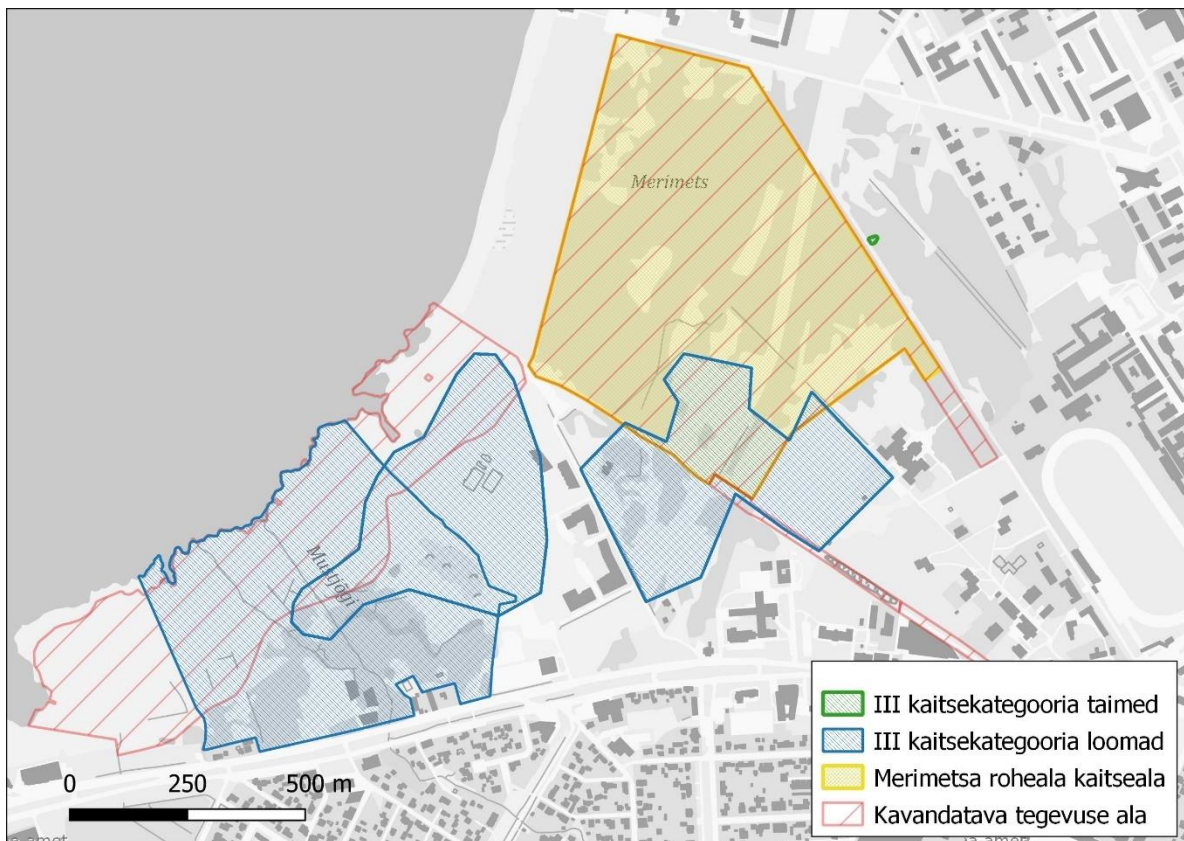
Joonis 3-5. Üleujutuste esinemise tõenäosus Kopli lahe piirkonnas (väljavõte Maa-ameti üleujutusala kaardirakendusest 2022)

3.8. KAITSTAVAD LOODUSOBJEKTID, NATURA 2000 ALAD JA ROHEVÕRGUSTIK

Projektialal ega selle vahetus läheduses ei paikne Natura 2000 võrgustiku alasid, mida projektiga kavandatav tegevus võib mõjutada. Lähim Natura 2000 võrgustiku ala (Natura 2000 linnuala) asub Paljassaare poolsaare tipus – Paljassaare hoiuala.

Projektiala paikneb looduslikult mitmekesisel Kopli lahe äärses piirkonnas. Kavandatava tegevuse ala jääb Merimetsa rohealale¹³. Merimetsa roheala kaitseala moodustati 2017. aastal eesmärgiga säilitada väärtuslikku maastikku ning kaitsta kaitsealuseid liike ja nende elupaiku. Merimetsa roheala tuuma moodustavad hästi väljakujunenud vana palumets ja kunagiste liivaste rannavallide vahele jäävates nõgudes paiknevad soostunud ja soometsad. Metsa lõunaosas võib näha põlismetsa elemente. Roheala lõunaosa palu- ja soostunud niidud on linnakeskkonnas väga haruldane looduslik avatud elupaik, mis on mitmete lindude oluline toitumispaik ja kaitstava roosa merikanni kasvukoht. Samuti on paljude linnuliikide ja kahepaiksete seisukohalt olulised raskesti ligipääsetavad, ajuti liigniisked kunagise lodumetsa osad. Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) andmetel jääb uuritava ala koridor paiguti mitme II kategooria kaitsealuse loomaliigi (nahkhiir) elupaika. Samuti jääb alale II kaitsekategooria kaitsealuse linnuliigi kanakulli (*Accipiter gentilis*) elupaik.

¹³ Tallinna Linnavolikogu 06.04.2017 määrus nr 6 „Merimetsa roheala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/413042017008>

Joonis 3-6. Kaitstavate loodusobjektide paiknemine alal (aluskaart: Maa-amet 2022)

III kaitsekategooria loomaliikidest jäävad kavandatava tegevuse alale rabakonna (*Rana arvalis*) ning kaheksa III kaitsekategooria kimalaseliigi elupaigad. III kaitsekategooria kaitsealustest taimedest on alal registreeritud pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*) ja karulauk (*Allium ursinum*).

Rocca al Mare ja Stroomi ranna vaheline loodusmaastik ja roostik jääb lindude rändetele ning on kõrge linnustikulise väärtusega. Pikaajalised linnustiku-uuringud on näidanud, et antud ala on mitmekesine röövlindude ja värvuliste poolest. Loodusvaatluse andmebaasis¹⁴ käsitletakse Mustjõe oja jäälindu (*Alcedo atthis*) pesitus- ja toitumusalana.

Keskkonnaregistri andmetel leidub invasiivsetest võõrliikidest kavandatava tegevuse alal Sosnovski karuputke (VLL1002432). Seetõttu tuleb arvestada, et töödega ei tohi kaasneda nende liikide levik. Tuleb arvestada, et koloonias töötamine oleks lahendatud selliselt, et pinnast ei liigutataks koos taimede ja seemnetega uude kohta ning puhastatakse töövahendeid. Läbi koloonia ei ole otstarbekas rajada objekte, kus veevooluga võivad seemned levida.

3.9. KULTUURIVÄÄRTUSED

Kavandatava tegevuse ala jääb Tallinna vanalinna muinsuskaitseala kaitsevööndisse. Alal kultuurimälestised puuduvad. Projektalale lähimad ehitismälestised asuvad Seewaldi suvemõisa, hilisema haiglakompleksi territooriumil aadressil Paldiski mnt 52 (78408:804:0130).

¹⁴ Loodusvaatluste andmebaas <https://lva.keskkonnainfo.ee/>

4. KAVANDATAVA TEGEVUSE SEOS STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA

Kavandatava tegevuse elluviimisel tuleb arvestada mitmete strateegiliste planeerimis- ja arengudokumentidega. Olulisemad arvesse võetavad strateegilised dokumendid on kirjeldatud alljärgnevates punktides.

4.1. TALLINNA SADEMEVEE STRATEEGIA AASTANI 2030

Tallinna sademevee strateegia aastani 2030 (edaspidi ka sademevee strateegia) kehtestati Tallinna Linnavolikogu 19.06.2012 määrusega nr 18¹⁵. Sademevee strateegias on antud üldised meetmed linna arendamiseks, arvestades järgmist:

- üleujutuste likvideerimine ja ennetamine;
- kuivendamise vajadus, lahendused, tööpõhimõtted, eelvoolud, liigne kuivendus;
- kahjulike ainete minimeerimine sademevees, suublate, voolu- ja seisuveekogude seisundi säilitamine ja parendamine;
- sademevesi kui ressurss;
- sademeveesüsteemide jätkusuutlikkus, tasustamine ja ökonoomsus;
- põhjavee loodusliku taseme säilitamine;
- ehitustegevusest tingitud negatiivsete mõjude minimeerimine.

Sademevee strateegias märgitakse, et Seewaldi kollektori valgala koosneb mitmest alamvalgalast ja tegemist on ühisvoolse valgalaga, mida ebaõnnestunult on üritatud muuta lahkvoolseks. Seetõttu on probleemiks, et lahkvoolsest kogutud sademevesi juhitakse reovee kanalisatsiooni.

Sademevee strateegia toob välja, et Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas¹⁶ on juhitud tähelepanu vajadusele muuta hulk ühisvoolseid kanalisatsioonisüsteeme lahkvoolseks, et vähendada läbi kesklinna juhitavaid sademevee koguseid, reoveepuhasti hüdraulilist koormust ja tagada puhasti stabiilne töö. Üheks ettenähtud põhiprojektiks on Seewaldi kollektori valgala lahkvoolseks muutmine ning sademevee juhtimine otse Kopli lahte, milleks tuleb sademevee merre juhtimiseks rajada pumbajaam ja merrelask pikkusega vähemalt 500 m, et vältida Stroomi supelranna veekvaliteedi halvendamist. Alternatiivina tuleb analüüsida ka võimalust juhtida Seewaldi kollektori sademevesi torustikuga Stroomi rannast eemale ja siis merre või plaanitava pumbajaama juurest kuni Mustjõe suudmeni ja sealt koos Mustjõe sademeveega merre. Lõpliku otsuse tegemiseks tuleb koostada kolme variandi võrdlus koos keskkonnamõju hindamisega, mille käigus täpsustatakse võimalikku lahendust ja projekti maksumust.

Sademevee strateegia kohaselt on üheks probleemiks, millega tuleb lahkvoolse sademeveekanaliseerimise puhul arvestada, et sademevee ärajuhtimine torustikega suurendab eelvoolude heljuvainete koormust märkimisväärselt, kuna torustikud projekteeritakse voolukiirustele, mis transpordivad sinna sattunud heljuvained otse suublasse. Meetmetena sademevee vooluhulkade ärajuhtimisega seotud probleemide lahendamiseks nähakse muuhulgas ette järgmisi tegevusi:

- kõvapindadelt otse sademeveekanaliseerimise juhitavate vooluhulkade vähendamine, mis vähendaks oluliselt ülevoole arvu, üleujutuste ohtu ja merre minevat reostuskoormust;

¹⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/409032013041>

¹⁶ Kinnitatud Tallinna Linnavolikogu 18.11.2010 määrusega nr 54, kehtis kuni 31.12.2021. Kava on leitav <https://www.riigiteataja.ee/akt/421052013035>

- sademevee kokkuvooluaja pikendamine sademevee juhtimisega üle murupindade, kasutades vahemahuteid ja muid lahendusi, et vähendada vooluhulga tippe ja üleujutusohte;
- kraavide hoolduse parandamine, et tagada sademe- ja kuivendusvee probleemideta äravool.

Sademevee strateegia tulevikukava aastaks 2030 näeb mh ette, et sademevesi puhastatakse enne suublasse juhtimist ning kasutusel on mitmesugused sademevee puhastusrajatised. Rakendunud on sademevee tekkepõhise käitlemise põhimõte – sademeveett töödeldakse selle tekkekohas. Valmis on ehitatud sademevee kogumis- ja immutussüsteemid (tiigid, mahutid, lodud).

4.2. TALLINNA KESKKONNASTRATEEGIA AASTANI 2030

Tallinna keskkonnastrateegia aastani 2030¹⁷ toob sademevee osas välja mh järgmised eesmärgid:

- sademevee suublate, rannikumere ja linna siseveekogude, hea ökoloogilise seisundi saavutamine aastaks 2021. Sademevee kvaliteedi parandamine;
- sademevee käsitlemine loodussressursina, mida akumuleeritakse ja kasutatakse mõistlikul viisil (eelkõige sademevee tekkepõhine kasutamine).

Keskkonnaeesmärkide saavutamiseks Tallinna keskkonnastrateegias ette nähtud meetmed sademevee osas on mh:

- ühisvoolsete kanalisatsioonisüsteemidega valgalade järkjärguline muutmine lahvoolseteks, et vähendada reoveepuhastile suunatavaid sademevee koguseid;
- sademevee puhastite ja puhastitena toimivate rajatiste valmishitamine ja hooldamine - tiigid, märgalad, biolodud, biofiltrid, kaskaadid;
- kohaliku veeseire programmi väljatöötamine. Sademevee väljalaskudes leiduvate saasteainete seire ja uuringute tegemine.

4.3. KLIIMANEUTRAALNE TALLINN. TALLINNA SÄÄSTVA ENERGIAMAJANDUSE JA KLIIMAMUUTUSTEGA KOHANEMISE KAVA 2030

Arengudokumendi „Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava 2030“¹⁸ (*edaspidi kliimaneutraalse Tallinna kava*) tegevuskava rakendamise üheks eesmärgiks on sademevee kui ressursi kasutamine nii hoonestuses kui ka haljastuses. Samuti peaks tegevuskava rakendamine tagama sademeveest ja tormidest tingitud üleujutuste riskid.

Kliimaneutraalse Tallinna kava kohaselt on kliimamuutustega kohanemiseks vajalik mh sademeveest tingitud üleujutuste maandamiseks pöörata enam tähelepanu vett läbilaskvate katendite osakaalu suurendamisele, lahvoolse kanalisatsioonisüsteemi arendamisele ja sademevee kui ressursi senisest paremale kasutamisele. Sademeveesuublate puhul on jätkuvalt oluline tegeleda ka hea ökoloogilise seisundi saavutamise ja suublatesse juhitava sademevee kvaliteedi pideva parandamisega. Sademeveest tingitud üleujutuste

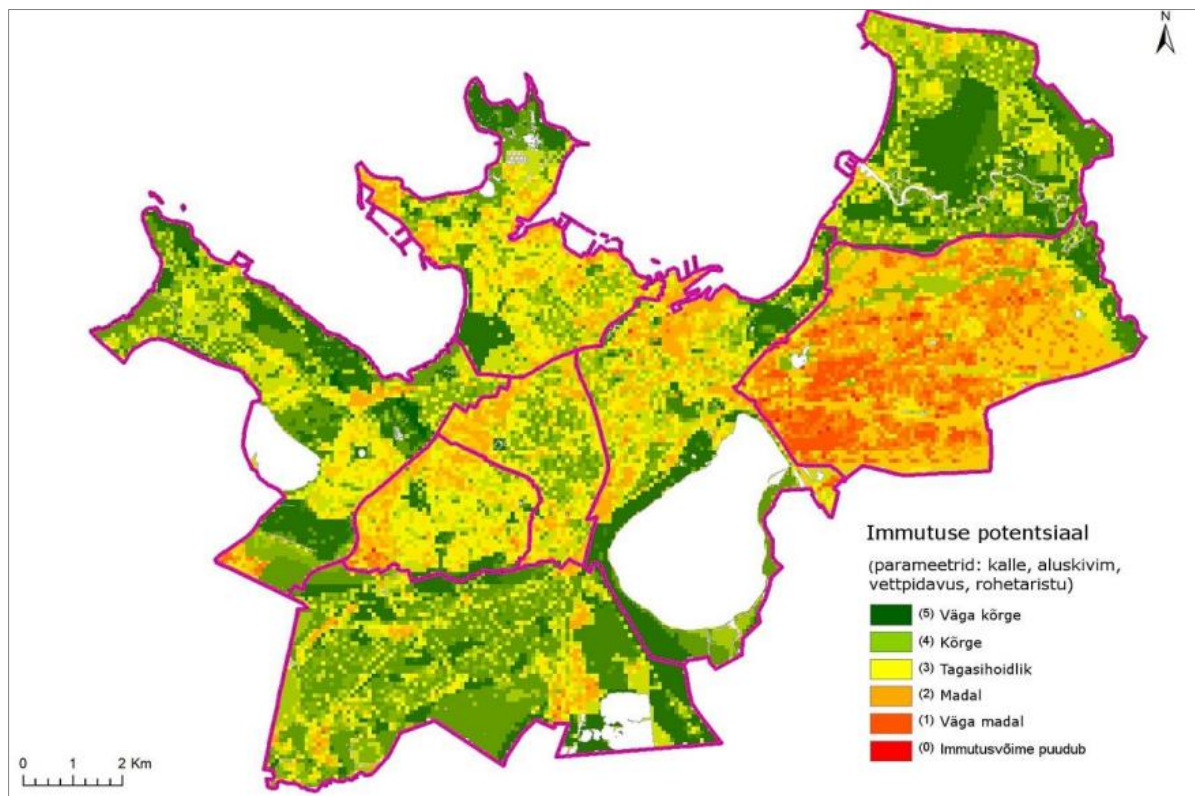
¹⁷ Vastu võetud Tallinna Linnavolikogu 16. juuni 2011 otsusega nr 107

https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=120867&fd=1&leht=1&q_sort=elex_akt.akt_vkp#_Toc295916780

¹⁸ Tallinna Linnavolikogu 03.06.2021 määrus nr 14, <https://www.riigiteataja.ee/akt/416062021001>

probleemi võimaldab enamasti lahendada kas liigvee ajutine mahutamine (nt veekogude akumulieeruva mahu suurendamine, viibetiikide või -kraavide rajamine) või selle kiire ärajuhtimine (nt kraavide või sademeveesüsteemide rajamine). Kogu vee kiireks ärajuhtimiseks tuleb veejuhtmed projekteerida ja ehitada maksimaalse vooluhulga järgi, mis teeb ehitised suureks ja kalliks. Selleks, et vett ajutiselt mahutada ja puhverdada, tuleb säilitada olemasolevad vooluveekogud, kuid lisaks tuleb luua kohad, kuhu vesi ajutiselt kogutakse ja millest vesi voolab suublasse alles siis, kui suurvesi hakkab lõppema ja vooluhulk vähenema.

Kliimaneutraalse Tallinna kavas toodud sademevee imbumise võimega alade kaardi kohaselt paiknevad Merimetsa ja Stroomi ranna piirkonnas kõrge või väga kõrge potentsiaaliga immutusala (vt joonis 4-1).

Joonis 4-1. Kaart sademevee imbumise võime kirjeldamiseks Tallinnas. *Väljavõtte Kliimaneutraalse Tallinna kavast.*

4.4. HARJU MAAKONNAPLANEERING 2030+

Seewaldi valgala jääb Harju maakonnaplaneeringu 2030+ ¹⁹ kohaselt rohelise võrgustiku alale (joonis 4-2). Harju maakonnaplaneering 2030+ seab rohelise võrgustiku tuumaladele ja koridoridele üldised kasutustingimused, mis peavad tagama rohelise võrgustiku toimimise. Kavandatava tegevuse puhul on asjakohane välja tuua järgmised tingimused:

- rohelise võrgustiku alal kavandatavate planeeringute, kavade jne puhul tuleb igal juhul arvestada seda, et roheline võrgustik jääks toimima;
- rohelise võrgustiku aladele ehitiste/rajatiste kavandamine on erandjuhul lubatud, kui sellega säilib rohelise võrgustiku terviklikkus ja toimimine;

¹⁹ Kehtestatud riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78, <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/harjuma/harju-maakonnaplaneering-2030/>

- rohelisse võrgustikku kuuluvatel looduskaitsetel aladel (kaitsealad, I ja II kategooria kaitsealuste liikide elupaigad jne) on majandustegevus seadusega keelatud või piiratud.

Joonis 4-2. Seewaldi valgala paiknemine Harju maakonnaplaneeringu kohasel rohelse võrgustiku alal (aluskaart: Maa-amet 2022)

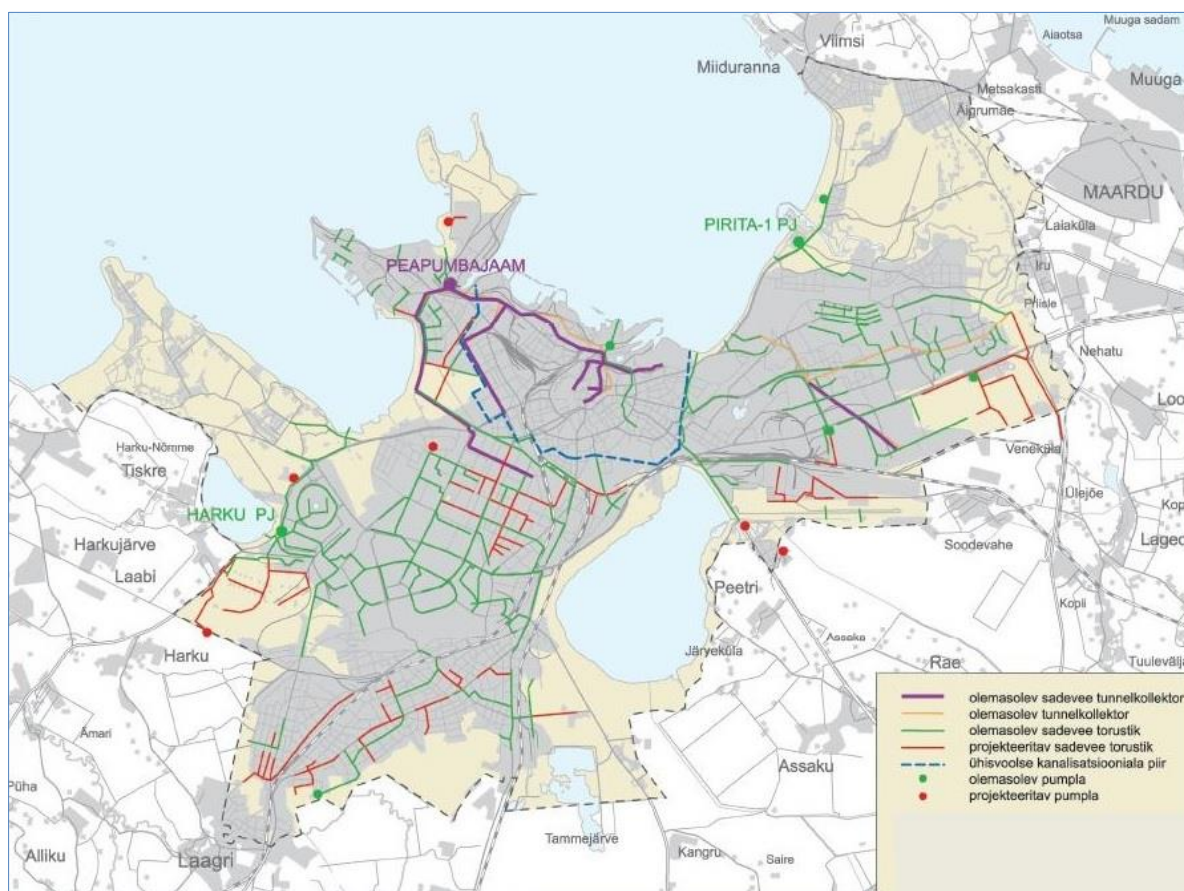
Harju maakonnaplaneering 2030+ sätestab ruumilise arengu põhimõtted linnalise asustusega aladel. Üheks selliseks põhimõtteks on, et linnalise asustusega rohelse võrgustiku aladele ehitiste/rajatiste planeerimisel tuleb hinnata mõju rohetaristule, selle säilimisele ja toimimisele.

4.5. TALLINNA ÜLDPLANEERING

Tallinna üldplaneering kehtestati Tallinna Linnavolikogu 11.01.2001 määrusega nr 3²⁰. Üldplaneeringu veekaitse peatükis on kirjas, et tuleb rakendada meetmeid Kopli lahe saastamise vähendamiseks Mustjõe oja kaudu sinna juhitud reovetega. Reostunud sadevesi Seewaldi valgalt tuleb rannahooaja kõrgr perioodil juhtida tunnelkollektoris, vältimaks sel ajal väljalasku otse merre.

Tallinna üldplaneeringus toodud nõudeid saab tänasel päeval kavandatava tegevuse puhul kasutada pigem taustainfona, kuna vahepealsetel aastatel on muutunud nii tehnovõrk kui ka keskkonkakaitse nõuded.

²⁰ Tallinna üldplaneeringu kehtestamine, <https://www.riigiteataja.ee/akt/412092013004>

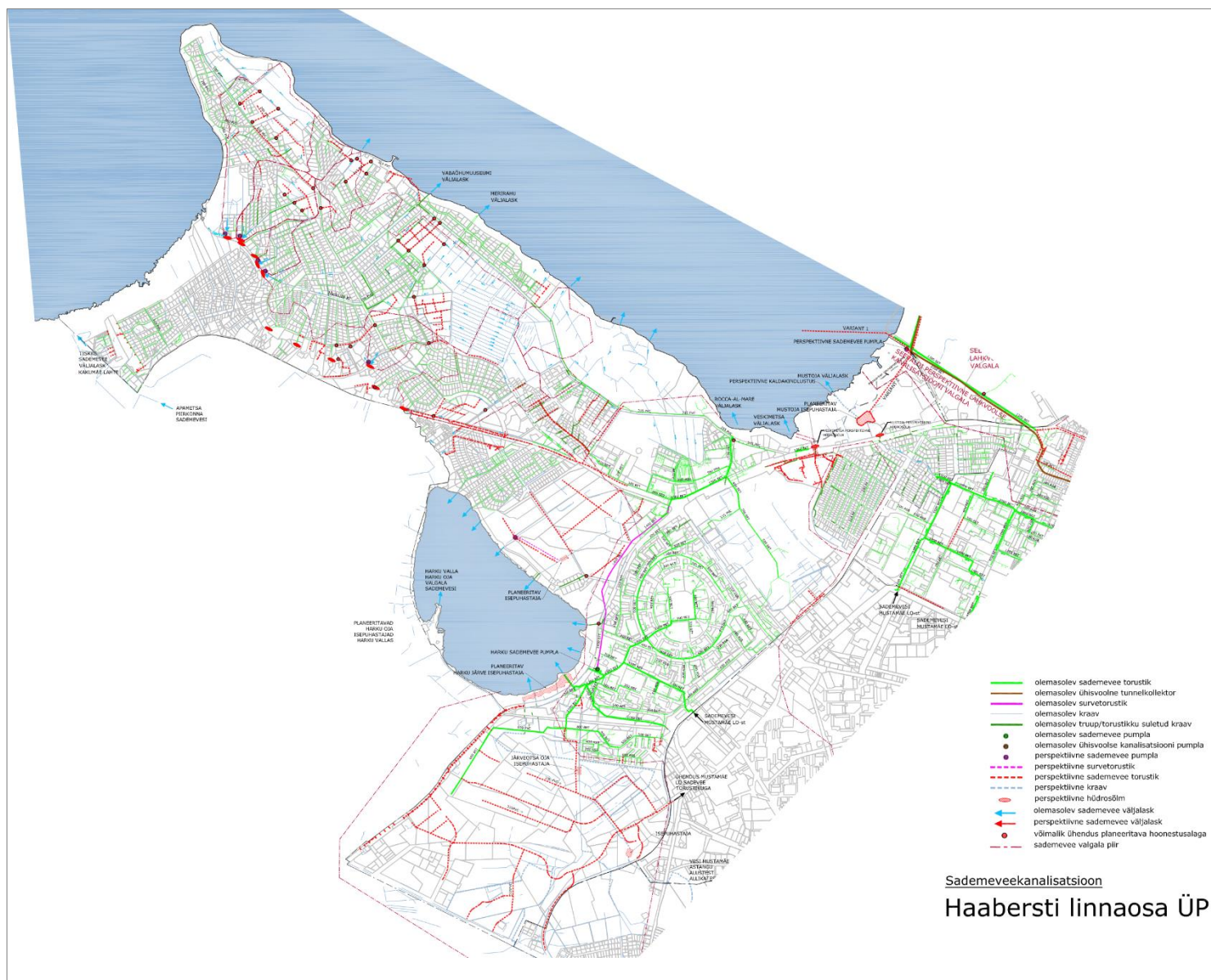
Joonis 4-3. Väljavõte 2001. a kehtestatud Tallinna üldplaneeringu sadevee kanalisatsiooni joonisest.

4.6. LINNAOSADE ÜLDPLANEERINGUD

4.6.1. HAABERSTI LINNAOSA ÜLDPLANEERING

Haabersti linnaosa üldplaneeringus²¹ nähakse sademeveekanaliseerimise kitsaskohtade leevendamiseks ette Mustjõe suudmeala rekonstrueerimist. Sademevee nõuetekohase puhtuse tagamise lahenduse üheks meetmeks on tasandusrajalise toimivate kraavide süsteemi säilitamine, sest nende eesmärk on pikendada sademevee viibeaegasid ja vähendada sellega sademeveekollektorite läbimõõte. Tasandusrajalised töötavad ka settebasseinidena ja ühtlustavad sademevee kontsentratsiooni. Kraavid on esitatud Haabersti linnaosa üldplaneeringu sademeveekanaliseerimise kaardil (joonis 4-4).

²¹ Kehtestatud Tallinna Linnavolikogu 20.04.2017 otsusega nr 40,
https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=136002&fd=1&leht=1&q_sort=elex_akt.akt_vkp

Joonis 4-4. Väljavõte Haabersti linnaosa üldplaneeringu sademeveekanaliseatsiooni kaardist

4.6.2. KRISTIINE LINNAOSA ÜLDPLANEERING

Kristiine linnaosa üldplaneeringus²² määratakse kindlaks ja reserveeritakse tulevaste magistraaltehnovõrkude asukohad. Üheks eesmärgiks on sademeveesüsteemi toimimise tagamine. Kristiine linnaosa üldplaneeringus esitatakse täpsem kirjeldus Seewaldi ühisvoolse kanalisatsiooni valgala kohta:

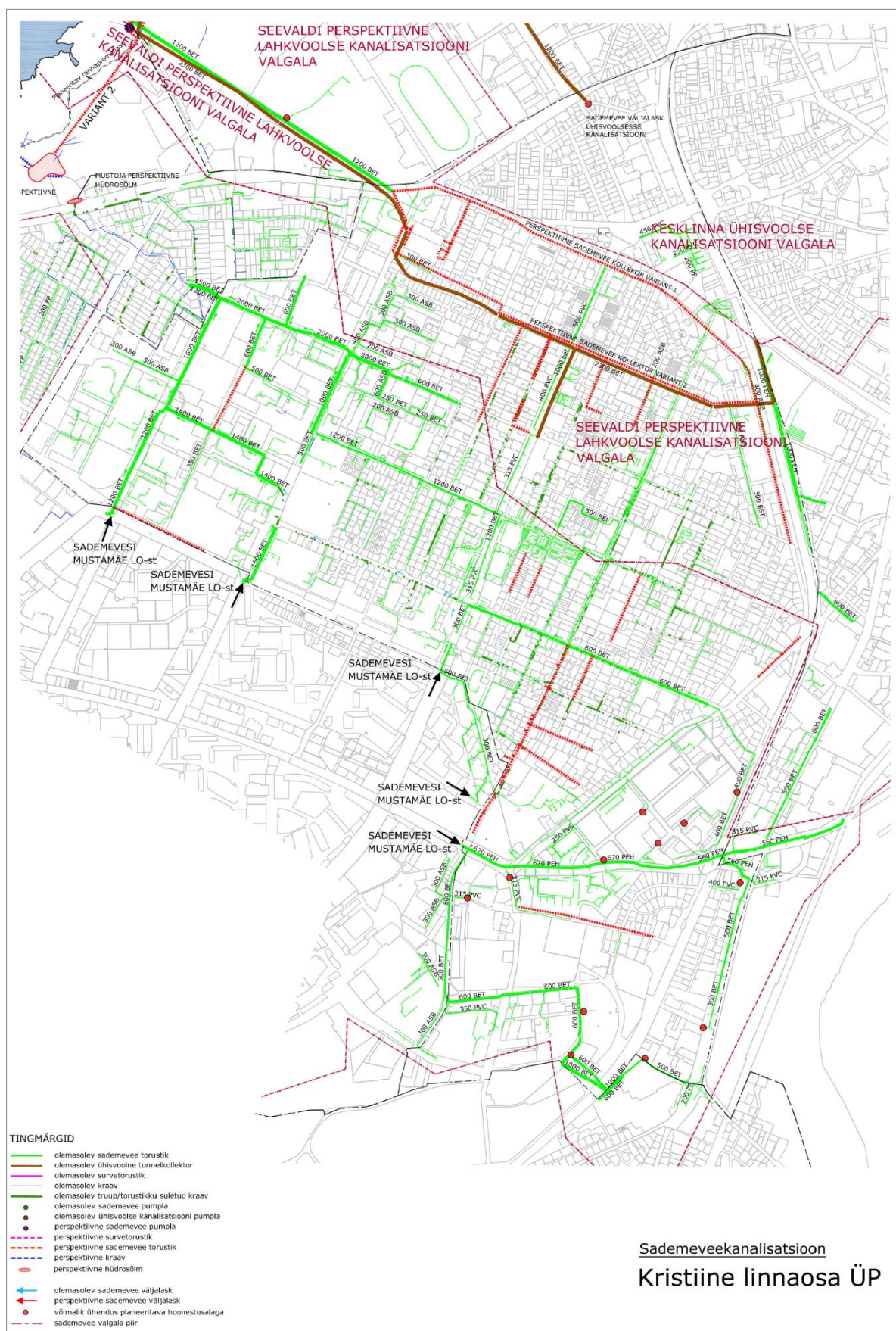
„1930. aastate lõpus ühisvoolsena rajatud kollektor kogub osa Paldiski mnt ja Mustamäe tee sademeveest. Kollektorist juhitakse vesi edasi Õismäe tunnelkollektorisse. Seewaldi ühisvoolse kanalisatsiooni valgala koosneb paljudest ühis- ja lahkvoolsetest alamvalgaladest ja on osaliselt ühisvoolne. Valgala eri piirkondadest juhitakse lahkvoolset (kraavide ja drenaaži abil) kogutud sademevesi Merimetsa tunnelisse ja sealt edasi tunnelkollektorisse nr 3. Seega jõuab selle valgala sademevesi peapumbajaama ja puhastusseadmetesse“.

Kristiine linnaosa üldplaneeringu kohaselt on Seewaldi sademeveekollektori lahkvoolseks muutmisel kaks alternatiivi:

- 1) uus olmekanalisatsioon rajatakse piki Endla ja Koskla tänavat ja vana Ø 1000 mm kollektor jäetakse sademeveele;
- 2) Seewaldi kollektorist rajatakse Tihase tänavat pidi Kristiine heinamaani uus u Ø 1000 mm kollektor (osaliselt võib rajada mikrotunnelina), millega juhitakse sademevesi rajatavasse pumbajaama ja sealt edasi merrelasu kaudu Kopli lahte.

Seewaldi sademeveekollektori lahkvoolseks muutmise alternatiivid on esitatud Kristiine linnaosa üldplaneeringu sademeveekanalisatsiooni kaardil (joonis 4-5).

²² Kehtestatud Tallinna Linnavolikogu 03.11.2016 otsusega nr 172,
https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=134780&fd=1&leht=1&q_sort=elex_akt.akt_vkp

Joonis 4-5. Väljavõte Kristiine linnaosa üldplaneeringu sademeveekanalisatsiooni kaardist

5. KAVANDATAVA TEGEVUSEGA EELDATAVALT KAASNEV OLULINE KESKKONNAMÕJU, EELDATAVAD MÕJUALLIKAD, MÕJUALA SUURUS NING MÕJUTATAVAD KESKKONNAELEMENDID

Keskkonnamõju hindamise eesmärk on hinnata ja kirjeldada kavandatava tegevuse elluviimisega ja ka olemasoleva olukorra säilitamisega kaasnevat eeldatavat olulist mõju keskkonnale, analüüsida selle mõju vältimise või leevendamise võimalusi ning teha ettepanek sobivaima lahendusvariandi valikuks.

Antud juhul on kavandatavaks tegevuseks Seewaldi sademevee valgalalt kogutud sademevee suublasse juhtimine, milleks on vajalik sademevee puhastussüsteemide ja merrelasu rajamine. Seetõttu keskendutakse Merelahe tee T1, Merelahe tee T2, Kolde pst 79 ja Paldiski mnt 92 kinnistutel kavandatavale tegevusele, mitte kogu Seewaldi valgalal tekkiva sademevee puhastamise võimalustele enne sademevee kanalisatsiooni juhtimist.

Kavandatava tegevuse potentsiaalsed mõjutegurid on järgmised:

- perspektiivne sademevee kollektor kulgeb osaliselt Merimetsa roheala kaitsealal ning settebassein, sademevee ülepumpla, äravoolu kraav ja merelask kavandatakse Mustjõe eriilmeliste elupaigatüüpidega rannaalale. Projektalale jäävad mitmed kaitsealuste liikide leiukohad (kimalased, kuklased, nahkhiired, kanakull) ja kohaliku omavalitsuse kaitseala (Merimetsa roheala kaitseala) ning objekti vahetusse lähedusse jäävad aktiivses kasutuses olev Pelgurand/Stroomi rand, Rocca al Mare rannapromenaad ning väga väärtuslik Mustjõe lodumetsaala;
- Muuga-Tallinn-Kakumäe lahe rannikuvee kogumisse juhitava sademeveega kaasnev täiendav reostuskoormus võib kahjustada lahe ökosüsteemi ning takistada veekogumi hea seisundi saavutamist;
- sademeveega võivad kanduda Pelguranna/Stroomi ranna supluskohta saasteained ja mikrobioloogiline reostus, mis halvendavad suplusvee kvaliteeti ja mis võib tingida supelranna sulgemise;
- uue merrelasu rajamisel tuleb arvestada, et süvendamise/tahkete ainete paigutamise maht võib ületada 10 000 m³ ning KMH võib olla vajalik läbi viia selliselt, et hindamine annaks vajadusel sisendit ka keskkonnaloale.

KMH käigus hinnatakse järgmisi mõjuvaldkondi (hindamismetoodikaid on kirjeldatud ptk 6):

- **mõju Kopli lahe vee kvaliteedile ning Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuveekogumi seisundile, sh ökoloogilisele seisundile** - hinnatakse kavandatava tegevuse käigus Kopli lahte suunatava sademevee reostuskoormust ja ohtlike ainete sisaldust ning mõju. KMH käigus hinnatakse erinevate sademevee puhastamise võimalustega kaasnevaid mõjusid suubla (Kopli lahe) seisundile, sh arvestades HELCOM nõudeid. Mh käsitletakse leevendusmeetmeid sademevee kaudu merre jõudva mikrosaasteainete nagu ravimid ja pestitsiidid, ning mereprügi (sh mikroplasti) osas;
- **mõju Mustjõe seisundile** – hinnatakse kavandatava tegevuse erinevate alternatiivide mõju Mustjõe veerežiimile ja -kvaliteedile;
- **mõju inimese tervisele, heaolule ja varale** – hinnatakse mõju Pelguranna/Stroomi ranna supelrannale ning supluskoha vee kvaliteedile;
- **mõju taimestikule, loomastikule ja kaitstavatele loodusobjektidele** – hinnatakse sademevee kollektori ning puhastussüsteemide rajamisega kaasnevat otsest ja kaudset mõju Merimetsa roheala kaitsealale ning

kavandatava tegevuse alal leiduvatele kaitsealuste liikide elupaikadele. KMH meeskonda peavad olema kaasatud kanakulli ja jäälinnu ekspert/eksperdid;

- **mõju hoovuste liikumisele ning rannaprotsessidele** - vesiehitiste (sh muulide) rajamine rannikumerre võib vastavate tingimuste esinemise korral muuta piirkonna hoovuse- ja lainetusrežiimi, mis teisese mõjuna võib tuua kaasa veevahetuse nõrgenemise ning „seisva veega“ piirkondade kujunemise, põhjustada muutusi setete liikumises ja tuua kaasa muutusi rannaprotsessides. Need mõjud avalduvad pikaajaliselt objekti toimimisel;
- **mõju põhjaelustikule, kalastikule jm elustikule** - ehitustöödega meres kaasnevad muutused ja häiringud mõjutavad põhjaelupaiku ja mere-elustikku (põhjaloomastik, põhjataimesti, kalastik). Mõju olulisus mere-elustikule sõltub lisaks mõjufaktori olulisusele ka mõjutatava keskkonna ja elustiku väärtusest. Kirjeldatud muutused võivad omakorda kaasa tuua muutusi sõltuvates elustikurühmades, näiteks merelinnustikus;
- **mõju rohelisele võrgustikule** - projektiala asub osaliselt rohelise võrgustiku alal. Kavandatava tegevusega kaasneb vajadus rajatiste ehitamiseks, mistõttu võib olla vajalik langetada puid, koorida pinnast jne, mis omab mõju nii taimestikule kui loomastikule ja seeläbi rohelise võrgustiku toimimisele;
- **kliimamuutustega, sh üleujutusohuga kaasnev mõju** - Seewaldi kollektori projektiala paikneb üleujutusohuga alal, seetõttu hinnatakse üleujutusega kaasnevat mõju kavandatavale sademevee kollektorile ning puhastussüsteemidele. Mh analüüsitakse ka üleujutuse mõju vähendamise meetmeid (nii seadme töö funktsioneerimiseks kui ka üleujutuse tagajärjel kollektori kaudu keskkonda jõudva reostuse vähendamiseks);
- **mõju põhjavee kvaliteedile** - KMH käigus hinnatakse erinevate sademevee puhastamise võimalustega kaasnevaid ja pinnasevee tasemega seotud mõjusid põhjavee kvaliteedile, sh kollektori ja settebasseini ehitamise ja sademeveekäitluse mõju Kvaternaari Männiku-Pelguranna põhjaveekogumi seisundile;
- **mõju pinnasele** – hinnatakse ehitustööde käigus toimuvate tegevuste mõju pinnasele ja setetele. Samuti hinnatakse jääkreostusaladelt avalduvat mõju (sekundaarse reostuse riske) ning antakse ehitustööde käigus pinnase eemaldamiseks ja eemaldatud pinnase käitlemiseks tehnilisi ja muid soovitusi;
- **mõju maastikule ja maakasutusele** – hinnatakse sademevee puhastussüsteemide rajamisega hõivatavaid maa-alasid, kus seetõttu muutub või võib muutuda varasem maakasutus ja/või maastiku ilme;
- **mõju kultuuriväärtustele** – hinnatakse sademevee kollektori ning puhastussüsteemide rajamisega kaasnevat mõju projektiala läheduses paiknevatele kultuurimälestistele, eelkõige Seewaldi suvemõisa kompleksile;
- **mõju jäätmekäitlusele ja ressursikasutusele** – hinnatakse ehitusjäätmete teket ja selle käitlemise mõjusid ja ehitusjäätmete taaskasutusvõimalusi. Kirjeldatakse ning hinnatakse sademevee kollektorist eraldatavate jäätmete edasise käitlemise võimalusi, käitlusviise ning nende mõjusid;
- **tegevusega kaasnevate avariijuhtumite riskid ja nende mõju** – hinnatakse nii Seewaldi sademevee kollektori rajamise kui ka hilisema kasutamise ajal esineda võivate avariijuhtumite riske ja nende keskkonna ja tervisemõjusid. Pakutakse välja meetmeid nii avariilukordade vältimiseks kui ka nende toimumise korral kahjude ärahoidmiseks, likvideerimiseks ja leevendamiseks;

- **sotsiaalmajanduslik mõju** - KMH aruande koostamisel täpsustakse ja hinnatakse sotsiaalseid ja majanduslikke mõjusid, eeskätt piirkonna inimkasutust ja rohepööret silmas pidades.

Kavandatava tegevuse mõjutegurite ja nendest põhjustatud mõju minimeerimiseks hinnatakse leevendusmeetmete rakendamise vajadust. KMH teostamisel pööratakse kõikides mõjuvaldkondades ja tegevustes tähelepanu leevendavate meetmete väljatöötamisele. Parimaks lahenduseks on see, kui KMH käigus väljatöötatud leevendavad meetmed on võimalik sisestada projektlahendusse.

Projektlahendusega tuleb tagada vastavus õigusaktide nõuetele. Mõjude hindamise läbiviimisel antakse iga valdkonna puhul vastavushinnangud.

KMH teostatakse võimalusel niivõrd täpselt, et see vastaks ka kõigile ehitusloa ja hoonestusloa väljastamisel kaalutlemisele tulevatele küsimustele.

KMH aruande osana esitatakse ka *keskkonnaseire programm*. Seiret kavandades tuleb silmas pidada, et alates 2022. aastast hõlmab riiklik rannikumere seire lisaks biogeenidele (lämmastik-, fosfor- ja räniühendid), füto- ja zooplanktonile, zoobentosele, põhjataimestikule ja ohtlikele ainetele ka mikroplasti, mis satub merre põhiliselt just puhastamata reovee ja sademeveega.

Kavandataval tegevusega ei ole põhjust eeldada oluliste ebasoodsate mõjude avaldumist järgmistes mõjuvaldkondades, mistõttu neid KMH aruandes detailsemalt ei käsitleta:

- KMH programmi koostanud ekspertrühma hinnangul on mõju Natura 2000 aladele ebatõenäoline ning seetõttu ei ole vajalik Natura eelhindamise ja asjakohase hindamise läbiviimine;
- valguse ja soojuse tekke mõju – kavandatava tegevusega ei kaasne olulist valguse või soojuseenergia teket;
- müra ja vibratsiooni mõju – kavandatava tegevusega ei kaasne olulist müra ja vibratsiooni suurenemist, nii müra kui vibratsioon tõus on lühiajaline ja võib esineda ehitusperioodil;
- mõju kliimamuutusele – kavandatavat tegevust ja mastaapi arvesse võttes ei ole ekspertrühma hinnangul põhjust eeldada olulist mõju kliimamuutusi põhjustatavatele teguritele, mistõttu ei ole otstarbekas detailsemalt analüüsida kavandatava tegevuse mõju kliimamuutusele.

6. HINDAMISMETOODIKA KIRJELDUS

Keskkonnamõju hindamise läbiviimise aluseks on KeHJS, mis annab üldised nõuded keskkonnamõju hindamise läbiviimiseks. Esimese etapina koostatakse keskkonnamõju hindamise programm (käesolev dokument), mis on kava, kuidas keskkonnamõju hindamine läbi viia, sh tuuakse välja KMH käigus hinnatavad mõjuvaldkonnad ja kommunikatsiooni plaan erinevate mõjude hindamise protsessi osapooltega.

Keskkonnamõju hindamisel kasutatakse rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtteid ja meetodikaid²³. KMH protsessis kasutatakse nii subjektiivset kogemuslikku (sh ekspertide, menetlusosaliste ja avalikkuse arvamus) kui objektiivset hindamist (uuringute, modelleerimiste jms tulemused).

Üldistatult jagunevad KMH läbiviimisel kasutatavad tehnikad kahte kategooriasse:

- mõju identifitseerimise tehnikad (meetodid) – nende abil määratletakse, millised ja mil viisil otsesed, kaudsed ja kumulatiivsed mõjud võivad tekkida, sh võimalusel iseloomustatakse mõjutegureid kvantitatiivselt;
- hindamise tehnikad (meetodid) – nende abil määratakse ja prognoositakse mõjude ulatust ja olulisust sõltuvalt mõju kontekstist ja tugevusest (intensiivsusest).

Mõlema kategooria puhul arvestatakse õigusaktidega (või muude üldtunnustatud meetodikatega) kehtestatud nõudeid saasteainete tekke kohta ja ka leevendavate meetmete rakendamise nõudeid. Juhul kui saasteainete tekke kohta on kehtestatud piirväärtused (õigusaktidega kehtestatud kontsentratsioonid vms), antakse KMH aruandes vastavushinnang. Juhul kui tehnoloogilisele protsessile on kehtestatud teatud puhastusseadmete kasutamise nõue, lähtutakse mõju hindamisel eeldusest, et puhastusseadmed töötavad nõuetekohaselt. Samas hinnatakse sel juhul eraldi võimalike avariolukordade esinemisel tekkida võiva mõju olulisust. Lisaks eksperthinnangutele kasutatakse mõjude prognoosimisel analoogiatega meetodit (sarnaste projektide rakendamisega kaasnenud mõjude arvestamine). Hindamismeetodid valdkondade kaupa on toodud tabelis 6.1

Tabel 6.1 Mõju hindamismeetodid

Valdkond	Mõju hindamismeetod
Mõju Kopli lahe vee kvaliteedile	Hindamist alustatakse Keskkonnaagentuuri poolt koostatud pinna- ja rannikuveekogumite seirearuannete ning KESEst leitavate asjakohaste seiretööde andmete ülevaatamisega. Analüüsitakse KMH protsessi käigus läbiviidud Kopli lahe veekvaliteedi uuringu tulemusi. Antakse hinnang saasteainete kontsentratsioonide vastavusele järgmistes määrustes toodud piirväärtustele: 1) Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused (kehtestatud keskkonnaministri 08.11.2019 määrusega nr 61);

²³ T. Pöder. Keskkonnamõju hindamine. Käsiraamat, 2018. https://www.envir.ee/sites/default/files/kmh_kasiraamat_tp_2018.pdf

	2) Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused (kehtestatud keskkonnaministri 16.04.2020 määrusega nr 19); 3) Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekiri, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused (kehtestatud keskkonnaministri 24.07.2019 määrusega nr 28). KMH käigus antakse muuhulgas ka hinnang, kas sademevee juhtimisel suublasse kaasneb reostuse oht või risk, mistõttu on kavandatava tegevuse puhul veeseaduse § 187 p 6 kohaselt nõutav veeluba.
Mõju inimese tervisele, heaolule ja varale	Hindamist alustatakse suplusvee kvaliteedi andmete analüüsimisega. Antakse eksperthinnang olemasoleva olukorra võimalike suplusvee kvaliteedi mõjutavate tegurite osas. Hinnatakse kavandatava tegevuse vastavust sotsiaalministri 03.10.2019 määrusega nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ sätestatud nõuetele.
Mõju taimestikule, loomastikule ja kaitstavatele loodusobjektidele	Hindamist alustatakse Eesti Eluslooduse Infosüsteemis olevate andmete ning KESEst leitavate asjakohaste seiretööde ülevaatamisega. Samuti analüüsitakse KMH protsessi käigus läbiviidud Kopli lahe veekvaliteedi uuringu tulemusi. Antakse hinnang kavandatava tegevuse vastavusele looduskaitse seaduses ning liigi kaitse tegevuskavades sätestatud nõuetele.
Mõju hoovuste liikumisele ning rannaprotsessidele	Analüüsitakse KMH protsessi käigus läbiviidud Kopli lahe põhja- ja pinnahoovuste uuringu ja ka varasemate asjakohaste uuringute tulemusi.
Mõju vee-elustikule (põhjaelustik, kalastik, taimestik jne) ja mikroplanktonile	Hindamist alustatakse Keskkonnaagentuuri poolt koostatud rannikuveekogumite seirearuannete andmete ja KESEst leitavate asjakohaste seiretööde ülevaatamisega. Analüüsitakse KMH protsessi käigus läbiviidud Kopli lahe veekvaliteedi ning põhja- ja pinnahoovuste uuringute tulemusi ja kõiki teisi kättesaadavaid asjakohaseid uuringuid ja infoallikaid.
Mõju rohelinele võrgustikule	Anatakse hinnang kavandatava tegevuse vastavusele Tallinna Linnavolikogu 06.04.2017 määramises nr 6 „Merimetsa roheala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ kehtestatud nõuetele.

Üleujutusohuga kaasnev mõju	Analüüsitakse üleujutusohu suurust kavandatavale tegevusele kasutades Keskkonnaministeeriumi poolt koostatud üleujutusohuga seotud riskide hinnangut, ohu ja riskikaarte ning maandamiskavasid.
Mõju põhjavee kvaliteedile	Hindamist alustatakse Keskkonnaagentuuri poolt koostatud põhjaveekogumite seirearuannete, VEKA puurkaevude veeanalüüside andmete ning KESEst leitavate asjakohaste seiretööde ülevaatamisega. Analüüsitakse KMH protsessi käigus läbiviidud Kopli lahe veekvaliteedi uuringu tulemusi. Antakse hinnang saasteainete kontsentratsioonide vastavusele järgmistes määrustes toodud piirväärtustele/läviväärtustele: 1) Ohtlike ainete põhjavee kvaliteedi piirväärtused (kehtestatud keskkonnaministri 04.09.2019 määrusega nr 39); 2) Põhjaveekogumite nimekiri ja nende eristamise kord, seisundiklassid ja nende määramise kord, seisundiklassidele vastavad keemilise seisundi määramiseks kasutatavate kvaliteedinäitajate väärtused ja koguselise seisundi määramiseks kasutatavate näitajate tingimused, põhjavett ohustavate saasteainete nimekiri, nende sisalduse läviväärtused põhjaveekogumite kaupa ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning taustataseme määramise põhimõtted (kehtestatud keskkonnaministri 01.10.2019 määrusega nr 48).
Mõju pinnasele	Hindamist alustatakse reostusuuringute andmete analüüsimisega. Antakse hinnang saasteainete kontsentratsioonide vastavusele keskkonnaministri 28.06.2019 määruuses nr 26 „ <i>Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases</i> “ toodud piirväärtustele. Antakse hinnang pinnase käitlemise võimaluste ja mõjude kohta.
Mõju maastikule ja maakasutusele	Projektiga kavandatavate rajatiste ehitamine muudab olemasolevat maastikukasutust ning -pilti. KMH käigus antava eksperthinnangu põhjal leitakse kõige sobivam lahendus sademevee settetiigi ümbruse kujundamiseks selliselt, et rajatis ei avaldaks negatiivset mõju ümbritseva maastiku ilmele.
Mõju kultuuriväärtustele	Selgitatakse välja, milliste piirangute ning leevendusmeetmetega tuleb arvestada ehitustööde kavandamisel seoses kavandatava tegevuse paiknemisega muinsuskaitseala kaitsevööndis ning lähipiirkonnas paiknevate mälestistega.
Mõju jäätmekäitlusele ja ressursikasutusele	Antakse hinnang kollektori rajamise ja ka hilisema kasutusetapi vastavusele jäätmevaldkonna õigusaktides kehtestatud nõuetele, sh keskkonnaministri 21.04.2004 määruses nr 21 „ <i>Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine</i>

	<i>kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded</i> toodud nõuetele.
Tegevusega kaasnevate avariijuhtumite riskid ja nende mõju	Avariijuhtumite riskide ning mõju ulatuse hindamine.
Sotsiaalmajanduslik mõju	Antakse hinnang kavandatava tegevusega seonduvatele mõjudele piirkonna inimkasutusele.

KMH käigus käsitletakse kavandatava tegevusega seotud mõjutegurid (vt pkt 5), millel võib eeldatavasti olla oluline negatiivne mõju või ka positiivne mõju ning hinnatakse nii mõjutegurite poolt põhjustatud muudatuste olulisust võrreldes olemasoleva olukorraga (st suhtelisel skaala) kui ka kavandatava tegevuse rakendamise järgset mõjuteguri/mõju summaarset väärtust (st absoluutsel skaalal). Negatiivne keskkonnamõju on oluline juhtudel, kui see:

- eeldatavalt ületab tegevuskohas looduskeskkonna taluvust;
- põhjustab kas looduses või sotsiaalmajanduslikus keskkonnas pöördumatuid muutusi;
- seab ohtu inimese tervise või heaolu, kultuuripärandi või vara.

Mõju olulisuse skaala on eeldatavalt järgmine:

- piirväärtusi ületav oluline mõju, mida ei ole võimalik leevendada (välistaks tegevuse, millega see kaasneb);
- oluline negatiivne mõju;
- väheoluline negatiivne mõju;
- neutraalne mõju või mõju puudub;
- väheoluline positiivne mõju;
- oluline positiivne mõju;
- väga oluline positiivne mõju.

Mõju hindamisel läbiviidavad uuringud:

- **Kopli lahe veekvaliteedi uuring** – sademevee merre suunamise mõju hindamiseks tuleb esmalt saada ülevaade (vähemalt viie viimase aasta kohta) Kopli lahe vee (merevee) keemilisest (toitainete, hõljumi, keemiliste saasteainete, naftasaaduste sisaldus), planktiliste vetikate ehk fütoplanktoni üldhulka kajastava klorofüll-a sisaldusest, fütoplanktoni liigilisest koostisest (biomassis), potentsiaalselt toksiliste sinivetikate ehk tsüanobakterite esinemissagedusest ja sisaldusest ning vee mikrobioloogilistest näitajatest (sh fekaalbakterite esinemisest);
- **Kopli lahe põhjasete uuring** - rajatava väljalasketoru potentsiaalsetes asukohtades setteuuringu teostamine (granulomeetria, ohtlike ainete sisaldus põhjasetetes);
- **Kopli lahe põhja- ja pinnahoovuste uuring** – Kopli lahe põhja- ja pinnahoovuste liikumise uuring ja iseloomustus kuude kaupa arvestades nii prevaleerivaid kui ekstreemseid ilmastikutingimusi. Uuringu käigus tuleb läbi viia sademevee mereveega segunemise ja peale süvalasu ehitamist väljakujuneva segunemisala modelleerimine lähtudes suubla erinevast asukohast (alternatiivsete lahenduste läbimängimine ja parima, Lahe ökoloogilist ja sanitaarset seisundit kõige vähem negatiivselt mõjutava lahenduse leidmine);
- **Uuring sadama rajatiste ja laevaliikluse mõju hindamiseks Kopli lahe merevee segunemisele ja lahe veevahetusele** - võimaluse korra viiakse uuring läbi ühe osana hoovuste uuringust.

- **Kumulatiivsete mõjude hindamine Kopli lahes** – tuleb arvestada juba olemasoleva koormuse (koguvalglat) ja lisanduva koormuse koosmõju ja seda nii tavatingimustes kui võimalikes ekstreemsetes tingimustes, arvestades kliima muutumisest tingitud mõjuga (mereveetaseme tõus, sademevee hulga suurenemine, valingvihmad jmt).
- **Ökosüsteemne vee-elustiku uuring (põhjaloostik, põhjataimestik, kaldataimestik, kalastik, linnustik) uuring.**

Alternatiivide võrdlemise metoodika: keskkonnamõju hindamise metoodikad sätestavad hea tavana, et alternatiivide vajadus määratakse lähtuvalt tegevuse eesmärgist ja arendusetappidest. Seejuures tuleb välja pakkuda ja seejärel võrdlevalt hinnata reaalseid alternatiive. Kavandatav tegevus, mida KMHs käsitletakse, on Seewaldi valgala sademevee kanalisatsiooni projekteerimine selliselt, et valmiks ühtne projektlahendus Seewaldi kollektori, Mustjõe ja Pelgulinna valgalade sademevee puhastamiseks ja juhtimiseks Kopli lahte.

Kavandatud tegevuse ehk Seewaldi kollektori valgala kanalisatsioonisüsteemi lahkvooleks viimisest loobumine (KMH mõistes 0-alternatiiv) ei ole Tallinna arengu seisukohast enam võimalik. Seetõttu 0-alternatiivi KMH-s realistlike alternatiivide hulgas ei käsitleta.

Kavandatava tegevuse kohta on võimalik välja tuua asukoha ning tehnilised alternatiivid (vt ptk 2.1 ja 2.2).

Alternatiividega kaasnevad mõjud klassifitseeritakse alljärgneva skaala alusel:

- Tugev soodne mõju
- Mõõdukas soodne mõju
- Mõju puudub/ebaselge
- Mõõdukas ebasoodne mõju
- Tugev ebasoodne mõju

Keskkonnamõjude seisukohast eelistatud alternatiivid selgitatakse KMH aruandes välja eksperthinnangu alusel, võttes arvesse alternatiivide keskkonnamõjude hindamise tulemusi. Sellest tulenevalt kirjeldatakse KMH aruandes alternatiividega kaasnevaid mõjusid eksperthinnangu vormis ning selle põhjal selgitatakse välja keskkonnamõjude seisukohast eelistatud lahendus.

Keskkonnamõju hindamise tulemuste dokumenteerimine: KMH aruanne koostatakse ja vormistatakse lähtudes nõuetele vastavaks tunnistatud keskkonnamõju hindamise programmist, KeHJS § 20 lg 2 alusel kehtestatud nõuetest ning arvesse võttes üldtunnustatud keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ja hindamismetoodikat.

Aruandes tuuakse välja vajalikud leevendusmeetmed, kavandatava tegevuse ja selle avaldava mõju seirenõuded ja tingimused edasiste tegevuslubade taotlemiseks. Keskkonnamõju hindamine tehakse sellises mahus, et selle järeldusi saab arvestada ehitusprojekti koostamisel ja ehitusloa väljastamisel.

7. KMH PROTSESS JA AJAKAVA

Keskkonnamõju hindamise protsess jaguneb algatamise järgselt kahte faasi: KMH programmi koostamine ning hindamise läbiviimine ja aruande koostamine. Käesolevalt viiakse läbi ainult KMH programmi koostamine. KMH programmi koostamise läbiviimine ja avalikustamine toimub vastavalt KeHJS-s ja muudes avalikku menetlust puudutavates seadustes (*haldusmenetluse seadus*) sätestatud nõuetele.

KMH programmi koostamise läbiviimise etapid ja eeldatav toimumise aeg on esitatud tabelis 7.1. Täpsustav teave KMH programmi ning aruande avaliku arutelu täpse toimumisaja kohta antakse seadusega ettenähtud korras.

Tabel 7.1 KMH programmi koostamise läbiviimise etapid

KMH etapp	Etapi sisu ja toimumise kestus	Eeldatav läbiviimise tähtaeg ²⁴
KMH algatamine		Algatatud Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti 01.06.2021 käskkirjaga nr T-9-1/21/37
KMH programmi koostamine	KMH ekspertrühm koostab KMH programmi.	Oktoober 2021-jaanuar 2022
	KMH programm esitatakse otsustajale.	Jaanuar 2022
KMH programmi kontroll ja seisukohtade küsimine	Otsustaja kontrollib KMH programmi vastavust ja esitab selle asjaomastele asutustele seisukoha esitamiseks 14 päeva jooksul.	Märts 2022
	Asjaomased asutused esitavad seisukohad 30 päeva jooksul.	Aprill 2022
	Otsustaja teostab 14 päeva jooksul asjakohaste asutuste seisukohtade ülevaatamise ning annab oma seisukoha KMH programmi asjakohasuse ja piisavuse kohta.	Mai 2022
	KMH ekspertrühm teeb vajadusel KMH programmis parandused ja täiendused.	Juuli 2022
	Otsustaja kontrollib parandatud ja täiendatud KMH programmi 14 päeva jooksul ja kaasab vajaduse korral menetlusse asjaomase asutuse, kelle seisukohta ei ole arvestatud kui neid esineb.	August 2022
KMH programmi avalikustamine	Otsustaja teavitab 14 päeva jooksul avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust. KMH programmi avalik väljapaneku kestvus on vähemalt 14-päeva. Peale väljapaneku aja möödumist toimub KMH programmi avaliku arutelu, kus muuhulgas esitatakse ja selgitatakse programmi kohta laekunud ettepanekuid ja nende ga arvestamist või arvestamata jätmist.	August-September 2022
KMH programmi täiendamine ning esitamine nõuetele vastavuse kontrollimiseks	KMH ekspertrühm teeb 7 päeva jooksul KMH programmi kohta tehtud ettepanekute ja vastuväidete alusel programmis vajalikud parandused ja täiendused, selgitab ettepanekute ja vastuväidete arvestamist või põhjendab arvestamata jätmist ning vastab esitatud küsimustele. Korrigeeritud KMH programm esitatakse otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks.	Oktoober 2022
KMH programmi nõuetele vastavuse kontrollimine ja nõuetele vastavaks tunnistamine	Otsustaja kontrollib 30 päeva jooksul KMH programmi vastavust, programmi asjakohasust ja piisavust kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamiseks. Otsustaja teeb KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse.	November 2023
KMH aruande koostamine	KMH ekspertrühm koostab KMH aruande. lähtudes KMH programmist.	Veebruar – Mai 2024
	KMH aruanne esitatakse otsustajale	Juuni 2024
	Otsustaja kontrollib 21 päeva jooksul KMH aruande vastavust ja esitab selle asjaomastele asutustele seisukoha esitamiseks.	Juuli 2024
	Asjaomased asutused esitavad seisukohad 30 päeva jooksul.	August 2024
KMH aruande kontroll ja seisukohtade küsimine	Otsustaja teostab 21 päeva jooksul asjakohaste asutuste seisukohtade ülevaatamise ning annab oma seisukoha KMH aruande asjakohasuse ja piisavuse kohta.	September 2024

²⁴ Iga KMH protsessi etapi puhul on arvestatud KMH algatamise kuupäeval kehtinud KeHJS-ist tulenevat optimaalset etapi kestust.

	KMH ekspertrühm teeb vajadusel KMH aruandes parandused ja täiendused. Aruanne esitatakse otsustajale.	Oktoober 2024
	Otsustaja kontrollib parandatud ja täiendatud KMH aruannet 21 päeva jooksul ja kaasab vajaduse korral menetlusse asjaomase asutuse, kelle seisukohta ei ole arvestatud	November 2024
KMH aruande avalikustamine	Otsustaja teavitab 14 päeva jooksul avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust. KMH aruande avalik väljapanek on vähemalt 30-päevaline. Toimub KMH aruande avaliku arutelu.	Detsember 2024-Jaanuar 2025
KMH aruande täiendamine ning esitamine nõuetele vastavuse kontrollimiseks	KMH ekspertrühm teeb kuni 30 päeva jooksul KMH aruande kohta tehtud ettepanekute ja vastuväidete alusel aruandes vajalikud parandused ja täiendused, selgitab ettepanekute ja vastuväidete arvestamist või põhjendab arvestamata jätmist ning vastab esitatud küsimustele. Pärast KMH aruande avalikku arutelu esitatakse aruanne otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks.	Veebruar 2025
KMH aruande nõuetele vastavuse kontrollimine ja nõuetele vastavaks tunnistamine	Otsustaja edastab KMH aruande koostöölastamiseks asjaomastele asutustele, kes koostöölastab või jätab koostöölastamata keskkonnamõju hindamise aruande 30 päeva jooksul.	Märts 2025
	Tuginedes koostöölastustele, kontrollib otsustaja 30 päeva jooksul KMH aruande vastavust programmile, nõuetele, aruande asjakohasust ja piisavust, samuti esitatud ettepanekute ja vastuväidete arvestamist või arvestamata jätmist. Otsustaja teeb KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse.	Aprill 2025
KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamisest teavitamine	Otsustaja teavitab 14 päeva jooksul.	Mai 2025

8. MENETLUSOSALISED

8.1. ANDMED OTSUSTAJA, ARENDAJA JA HINDAJA KOHTA

Otsustaja

Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

Müüdi 2, 15197 Tallinn;

tel 645 7191, e-post kommunaal@tallinnlv.ee

Kontaktisik: Kai Künnis-Beres

tel: 616 4005 ; Kai.Kynnis-Beres@tallinnlv.ee

Arendaja

Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

Müüdi 2, 15197 Tallinn;

tel 645 7191, e-post kommunaal@tallinnlv.ee

Keskkonnamõju hindaja (KMH programm)

OÜ Hendrikson & Ko

Raekoja plats 8, 51004 Tartu

Kontaktisik: Ingrid Vinn

tel: 5883 8633; e-post: ingrid.vinn@hendrikson.ee

KMH programmi koostamise ekspertrühm koosneb järgmistest liikmetest:

Krista Lahtvee – KMH juhtekspert (litsents KMH0158). KMH programmi kvaliteedikontroll ja avalikul arutelul KMH programmi tutvustamine;

Ingrid Vinn – Projektijuht, KMH programmi koostamise koordineerimine.

KMH ekspertrühm

KMH aruande koostamiseks korraldatakse eraldi hange, mistõttu KMH programmi etapis ei ole teada konkreetsete mõjude hindajate nimed. Seepärast on KMH programmis piiratud loeteluga, milliseid valdkondi ja millist mõju peab juhtekspert/eksperdirühm KMH aruande etapis hindama; samuti on esitatud nõuded eksperdirühma liikmete kvalifikatsioonile.

KMH juhtekspert – Keskkonnamõjude hindamise protseduure valdav, hindamist juhtiv ja koordineeriv füüsiline isik, kellel on kehtiv keskkonnamõju hindamise litsents, või juriidiline isik asjakohase litsentsiga töötaja kaudu.

Vee-ekspert – pinna- ja põhjavee, sademevee alaseid keemilisi ja tehnilisi teadmisi omav ja mõjude hindamise pädevusega isik või isikud.

Vee-elustiku ekspert – põhjaelustikku, kalastikku, taimestikku ja planktonit tundev ja neile mõjude hindamise pädevusega isik või isikud.

Hüdroloogia ja merefüüsika ekspert – mereprotsesside, sh kliimamõjud ja hoovused hindamise ja modelleerimise oskustega isik või isikud.

Mikrobioloogia ekspert – vee mikrobioloogiat ja sanitaarmikrobioloogiat tundev ning vee mikrobioloogilist kvaliteeti ja selle mõjureid tundev ning terviseriske hinnata oskav isik.

Looduskaitse, Natura ja rohevõrgustiku ekspert – looduskaitselestele objektidele ja rohevõrgustikule avalduvate mõjude hindamise pädevusega isik.

Linnustiku ekspert – erinevatele linnuliikidele levikut ja ökoloogiat (sh kanakull ja jäälind) teadev ja neile avalduvate mõjude hindamise pädevusega isik.

Sotsiaalsete mõjude ekspert – inimese tervisele, heaolule ja varale avalduvate mõjude hindamise pädevusega isik.

Nimetatud pädevusi on võimalik ka liita.

9. TEAVITATAVATE-KAASATAVATE ISIKUTE LOETELU KOOS KAASAMISE PÕHJENDUSEGA

KMH avalikustamine on vastavalt seadusele Otsustaja pädevus ja ülesanne. Infokanalid, mille kaudu käesoleva KMH käigus menetlusosalisi teavitatakse:

- Ametlikud Teadaanded (algatamine, programmi ja aruande avalik väljapanek ja arutelu, programmi ja aruande heakskiitmine);
- ühes üleriigilise levikuga või ühes kohaliku või maakondliku levikuga ajalehes (programmi ja aruande avalik väljapanek ning arutelu);
- kavandatava tegevuse asukoha vähemalt ühes üldkasutatavas hoones või kohas (programmi ja aruande avalik väljapanek ning arutelu);
- kirjaga teavitatakse KMH programmi ja aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust vastavalt KeHJS §16 lg 3.

KMH algatamisest ja programmi avalikust väljapanekust teavitavate isikute loetelu on esitatud tabelis 9.1.

Tabel 9.1 KMH algatamisest ja programmi avalikust väljapanekust eeldatavalt huvitatud asjaomaste asutuste ja isikute loetelu*

Asutus või isik	Menetluse kaasamise põhjendus	Teavitamise vorm
Asjaomased asutused		
Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet	Otsustaja	-
Keskkonnaamet	Keskkonnakasutuse ja looduskaitse poliitika elluviimine	Teavitatakse e-kirjaga
Tallinna Linnavalitsus	Kavandatava tegevuse asukoha kohalik omavalitsus	Teavitatakse e-kirjaga
Terviseamet	Elanike tervise kaitse ja puhta elukeskkonna eest vastutav asutus	Teavitatakse e-kirjaga
Muinsuskaitseamet	Kavandatav tegevus paikneb Tallinna vanalinna muinsuskaitseala kaitsevööndis	Teavitatakse e-kirjaga
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	Hoonestusloa andja	Teavitatakse e-kirjaga

AS Tallinna Vesi	Tallinna linna vee-ettevõtte, kes osutab projektialal vee- ja kanalisatsiooniteenust	Teavitatakse e-kirjaga
Muud menetlusosalised		
Valitsusvälised organisatsioonid ja kodanikuühendused - Eesti Keskkonnaühenduste Koda	Keskkonnavalaste või muude organisatsiooni suunitlusest tulenevate väärtuste arvestamise tagamine kavandatava tegevuse realiseerumisel	Teavitatakse e-kirjaga
Naaberkinnisasjade omanikud	On huvitatud maksimaalselt kõrge kvaliteediga elukeskkonnast	Teavitatakse e-kirjaga
Piirkonna elanikud ja ettevõtted	Kavandatav tegevus võib otseselt mõjutada piirkonna elanike elukvaliteeti	Kirjaga ei teavitata (teavitatakse kohaliku meedia kaudu ja Ametlikes Teadaannetes, samuti vähemalt ühes üldkasutatavas hoones või kohas).
Laiem avalikkus	Muud võimalikud mõjud ja huvid	Kirjaga ei teavitata (teavitatakse kohaliku meedia kaudu ja Ametlikes Teadaannetes, samuti vähemalt ühes üldkasutatavas hoones või kohas).

* Esitatud nimekiri on KMH programmi koostaja (Hendrikson & Ko OÜ) poolne ettepanek minimaalselt kirjaga teavitatavatest osapooltest. Lõpliku otsuse teavitatavatest teeb Otsustaja.

10. KAASAMISE TULEMUSED

10.1. ASJAOMASTE ASUTUSTE SEISUKOHAD

KeHJS-e § 20¹ kohaselt peab Otsustaja enne keskkonnamõju hindamise programmi eelnõu avalikustamist KMH programmi sisu kohta küsima seisukohta asjaomastelt asutustelt. Seisukoha programmi asjakohasuse kohta andsid Keskkonnaamet, Keskkonnaministeerium, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Terviseamet ning Haabersti Linnaosa Valitsus (Lisa 5). Maa-ametil puudusid kommentaarid KMH programmi eelnõule. Tabelis 10.1 on esitatud ülevaade asjaomaste asutuste kommentaaridest ning selgitatud nendega arvestamist või arvestamata jätmist.

Tabel 10.1 Asjaomaste asutuste seisukohad ja nendega arvestamine

Seisukoht	Vastus
Keskkonnaamet	
1. KMH programmi peatükis 7 „KMH protsess ja ajakava“ esitatud ajakava tuleb täiendada KMH aruande menetluse ajakavaga, kus oleks kirjas KeHJS-st tulenevad ajalised tähised, mh KeHJS § 18 lg 8 nõue, et KMH aruanne tuleb esitada avalikuks väljapanekuks hiljemalt kahe aasta jooksul KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse tegemisest (vastasel juhul kaotab KMH programm kehtivuse).	Ettepanekuga arvestatud, täiendatud tabelit 7.1.
2. KMH programmis tuleb vastavalt KeHJS § 13 p 8 kohaselt esitada juhteksperdi nimi ja eksperdirühma koosseis põhjendades milliseid valdkondi ja millist mõju hakkab iga rühma kuuluv isik/liige KMH käigus hindama. Kuna sellist detailset määratletud nimekirja programmis välja toodud ei ole, siis pole eksperdirühma koosseisulise piisavuse kohta seisukohta võimalik anda.	Ettepanekuga arvestatud ja täiendatud ptk 8.
3. Programmist tuleb välja jätta info projekteeritava Mustjõe ranna maastikukaitseala kohta, (lk 16 p 3.8 ja lk 27 p 5), sest Keskkonnaministeeriumi kirjaga 15.10.2015 nr 13 1/13/8675 2 on otsustatud, et kaitseala ei moodustata ning Keskkonnaagentuur eemaldab vastavad kaardikihid (Mustjõe ranna maastikukaitseala – ID 999848735; Mustjõe ranna piiranguvöönd - ID 598950278) keskkonnaregistris.	Ettepanekuga on arvestatud, ptk 3.8 ning ptk 5 kustutatud info Mustjõe ranna maastikukaitseala kohta.
4. Kuigi keskkonnaregistris vastavad andmed puuduvad on avalikes materjalides mainitud Mustjõe oja jäälinnu (<i>Alcedo atthis</i> ; II kaitsekategooria liik) pesitus- ja toitumusalana. KMH programmis tuleks ette näha uuring, mis täpsustaks vaatlusandmete õigsust ning kui jäälinnu esinemine kõnealoleval maa-alal saab tõestatud, siis tuleb KMH käigus hinnata tegevuste mõjusid jäälinnule ning tema pesitus ja toitumisaladele.	Ptk 5 täiendatud nõudega kaasata KMH meeskonda linnustiku ekspert.
5. KMH programmis tuleb kajastada asjaolu, et kavandatava tegevuse maa-ala kattub kanakulli (II kaitsekategooria liik) keskkonnaregistrisse fikseeritud elupaigaga. Nimetatud lindudele mõjude hindamiseks tuleb KMH menetlusse kindlasti kaasata vastava pädevusega ekspert ning arvestada sellega ka programmi täiendamisel.	Ettepanekuga arvestatud. Ptk 5 täiendatud nõudega kaasata KMH meeskonda linnustiku ekspert.
6. Kavandatava tegevuse maa-alal on 3 karuputke kolooniat, mistõttu tuleb arvestada, et töödega ei tohi kaasneda nende liikide levik. Tuleb arvestada, et koloonias töötamine oleks lahendatud selliselt, et pinnast ei liigutataks koos taimede ja seemnetega uude kohta, puhastatakse töövahendeid. Läbi	Teave tööde läbiviimise tingimuste kohta kantud ptk 3.7.

Seisukoht	Vastus
koloonia ei ole otstarbekas rajada objekte, kus veevooluga võivad seemned levida	
7. Vee-elustikule on antud juhul ohuks sademeveega tänavatelt kanduvad sigaretikonid ning lumetõrjeks kasutatavad soolad. Seega võimalusel tuleks sadeveed enne suublasse juhtimist füüsilistest kehadest puhastada ning võimalusel juhtida läbi setteala (settebassein, ülevooluga pilliroogu).	Arvestatakse projekteerimise etapis.
8. Palume korrigeerida KMH programmi lk 12 p 3.4 kolmanda lõigu teise rea alguses sõna „väljalaskude“	Tekst parandatud.
9. KMH programmi lk 28 on kirjutatud: „ <i>KMH teostatakse võimalusel niivõrd täpselt, et see vastaks ka kõigile ehitusloa väljastamisel (kaldaga püsivalt ühendatud ehitise puhul on ehitusloa väljastajaks kohalik omavalitsus) kaalutlemisele tulevatele küsimustele.</i> “ Juhime tähelepanu, et ehitusseadustik § 104 lg 2 kohaselt kaldaga püsivalt ühendatud ehitiseks ei loeta kaldaga ühendatud veekaabelliine, torujuhtmeid ega muid kaldaga ühendatud tehnovõrke ja -rajatise, samuti ehitise, mis on kaldaga ühendatud veekaabelliinide, torujuhtmete või muude tehnovõrkude või -rajatiste kaudu. Seega merre rajatav kollektortoru ei ole kaldaga ühendatud ehitise. Mere kollektortorule vajalik hoonestusluba (veeseadus § 217). Palume täpsustada. KMH käsitleb mh ka merre rajatavat toru (alternatiiv 1 ja 4).	Ettepanekuga arvestatud. Ptk 5 täiendatud: KMH teostatakse võimalusel niivõrd täpselt, et see vastaks ka kõigile ehitusloa ja hoonestusloa väljastamisel kaalutlemisele tulevatele küsimustele.
10. Keskkonnaamet on juhtinud tähelepanu, et merrelasu rajamise alternatiivi juures peaks käsitlema ka süvenduse ja tahkete ainete paigutamise mahtusid ning lisaks programmis välja toodule käsitleda heljumi levikut, süvenduspinnase omadusi (iseloomustus), süvenduspinnase saasteainete sisaldust ja kaadamise vajadust. Sellest võib tuleneda keskkonnaloa vajadus (KMH kohustuslik kui süvendamise/tahkete ainete paigutamise maht 10000 m³ KeHJS § 6 lg 1 p 17 ja 17primm), millele tuleks juhtida tähelepanu KMH programmis.	Ettepanekuga arvestatud. Ptk 5 p “kavandatava tegevuse potentsiaalsed mõjutegurid” juurde lisatud punkt: uue merrelasu rajamisel tuleb arvestada, et süvendamise/tahkete ainete paigutamise maht võib ületada 10 000 m³ ning võib olla vajalik KMH läbi viia selliselt, et hindamine annaks vajadusel sisendit ka keskkonnaloale.
11. KMH programmist peab ilmnema, et kui sademevesi suunatakse sademeveetorustikku ning seeläbi suublasse (veekogusse või maapinda) ning tegemist ei ole jäätmekäitlusmaalt, tööstuse territooriumilt, sadamaehitiste maalt ning turbatööstusmaalt kokku kogutud sademeveega, siis tuleb ikkagi KMH käigus hinnata, kas suublale on reostuse risk või oht, mistõttu oleks vajalik veeluba.	Ettepanekuga arvestatud. Ptk 6 tabelisse 6.1 lisatud: KMH käigus antakse muuhulgas ka hinnang, kas sademevee juhtimisel suublasse kaasneb reostuse oht või risk, mistõttu on kavandatava tegevuse puhul veeseaduse § 187 p 6 kohaselt nõutav veeluba.

Seisukoht	Vastus
12. Projektialale jääb puurkaevu PRK0011508 30-meetrine sanitaarkaitseala. Veehaarde sanitaarkaitsealal on majandustegevus keelatud, välja arvatud VeeS § 151 lg 2 loetletud tegevuste puhul. Selles osas tuleb programmi täpsustada.	Ettepanekuga arvestatud. Ptk 3.3 lisatud tekst: Veehaarde sanitaarkaitsealal on majandustegevus keelatud, välja arvatud veeseaduse § 151 lg 2 loetletud tegevuste puhul.
13. Programmi täiendamisel tuleb lähtuda Keskkonnaministeeriumi koostatud tõlgendus-dokumendist „KMH/KSH programmis eksperdirühma liikmete nimetamine“ (30.04.2021), Nimetatud tõlgendusdokument annab juhised kuidas tuleks toimida juhul kui KMH programmi koostamiseks ja KMH läbiviimiseks korraldatakse eraldi hangetena. Et otsustaja saaks ka sellisel juhul KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistada ja KMH hindamist alata tuleb programmis täpselt kirjeldada KMH läbiviimiseks vajalikke pädevusi ehk milliste erialade esindajad peavad KMH ekspertrühma kuuluma. Vastavasisulise märkuse on teinud ka Keskkonnaministeerium.	Ettepanekuga arvestatud ja täiendatud ptk 8.
14. <i>Täiendav ettepanek (laekus avalikustamise ajal 21.09.2022).</i> Palume korrigeerida peatükis 10.1 „Asjaomaste asutuste seisukohad“ esitatud teksti, kus kirjutatakse KMH aruandest, kuid hetkel toimub KMH programmi menetlus.	Ettepanekuga arvestatud.
Keskkonnaministeerium	
1. Kavandatud tegevuse planeerimist looduskaitsealustele liikidele elupaiku pakkuvale ja keset Tallinna linna asuvale Merimetsa rohevõrgustiku alale (roheala koos rannaniidu ja roostikuga) ja sealsetele looduskaitsealustele liikidele tuleb äärmiselt põhjalikult hinnata ning maandada kavandatud tegevusega kaasnevad negatiivsed mõjud, mis võivad mõjutada selle rohevõrgustiku ala terviklikkust, säilimist ja toimimist ning kaitsealuste liikide elutingimusi. Väärtuslik roheala keset linna on miski, mis vajab hoidmist ja kaitsmist ja mida rõhutab linnalise linnakeskkonna kvaliteedi tõstmise kontekstis Euroopa rohelise kokkuleppe kliima ja elurikkuse algatused. KMH programmis tuleb ette näha looduspõhiste sademeveelahenduste laiem ja põhjalikum käsitus ja nende sobilikkuse, efektiivsuse jms. hindamine KMH raames.	Looduspõhiste sademeveelahenduste kasutamist arvestatakse projekteerimise etapis.
2. Peatüki 5 teemat „Mõju kliimamuutustele“ peab sisaldama ka kliimamuutuste mõju hinnangut kavandatud tegevusele. Lähtuma peaks järgmistest dokumentidest: Eesti tuleviku kliima stsenaariumid, „Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030“ (kirjas põhiliste	Ettepanekuga arvestatud, ptk 5 täiendatud: kliimamuutuste, sh üleujutusohuga kaasnev mõju - Seewaldi kollektori projektiala paikneb üleujutusohuga alal, seetõttu hinnatakse üleujutusega kaasnevat mõju kavandatavale sademevee kollektorile ning puhastussüsteemidele. Mh

Seisukoht	Vastus
kliimaparametrid - sademete hulga kasv, mereveetaseme tõus jm, ja nende muutus), Tallinna Tallinna kliimakava.	analüüsitakse ka üleujutuse mõju vähendamise meetmeid (nii seadme töö funktsioneerimiseks kui ka üleujutuse tagajärjel kollektori kaudu keskkonda jõudva reostuse vähendamiseks).
3. Lisaks sademevetega merre kantavatele toitainetele, fekaalsele reostusele, millele on programmis juhitud tähelepanu tuleb kindlasti uurida ja hinnata ka keemiliste saasteainete (sh ohtlike ainete) ja plasti (sh mikroplasti) potentsiaalset ja reaalselt sissekannet merre ning planeeritava tegevusega kaasnevat reostuskoormust ja selle mõju Kopli lahe ökosüsteemile ja Stroomi suplusranna veekvaliteedile tervikuna.	Ettepanekuga arvestatud, ptk 5 täiendatud: mõju Kopli lahe vee kvaliteedile ning Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuveekogumi seisundile, sh ökoloogilisele seisundile - hinnatakse kavandatava tegevuse käigus Kopli lahte suunatava sademevee reostuskoormust ja ohtlike ainete sisaldust ning mõju. KMH käigus hinnatakse erinevate sademevee puhastamise võimalustega kaasnevaid mõjusid suubla (Kopli lahe) seisundile, sh arvestades HELCOM nõudeid. Mh käsitletakse leevendusmeetmeid sademevee kaudu merre jõudva mikrosaasteainete nagu ravimid ja pestitsiidid, ning mereprügi osas
4. Kui soovitakse heitvett merre juhtida, tuleb arvestada ka HELCOMi nõuetega (nt soovitusel 28E-5, 23-5-Rev.1 vmt).	Ettepanekuga arvestatud, vt eelmine vastus.
5. KMH koostamisel ei tohiks piirduda vaid Keskkonnaministeeriumi infosüsteemides EELIS või KESE oleva infoga (kavatakse kasutada EELIS ja KESE seire- ja uuringute andmeid, tabel 6.1). Lisaks on asjasse puutuvaid uuringu- ja seireandmeid ka Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametil. Kalandusuuringute aruandeid ei pruugi olla kantud KESE ja EELIS andmebaasidesse. Andmeid leiab veel ka Keskkonnaministeeriumi kodulehelt (https://envir.ee/elusloodus-looduskaitse/kalandus/uuringud-ja-aruanded), Kalanduse teabe- keskuse kodulehelt (https://www.kalateave.ee/et/materjalid), Maaeluministeeriumist jne.	Arvestatakse KMH protsessi käigus. Täiendatud ptk 6, tabel 6.1.
6. Hinnata tuleb ka mõjude kumuleerumist. Ei piisa ainult Kopli lahte sademeveega (kollektori mõjuga) lisanduva reostuse hindamisest. Tuleb hinnata olemasoleva ja lisanduva koormuse koosmõju. Selleks tuleb lisaks hoovuste (hüdrodünaamika) modelleerimisele modelleerida ka veekvaliteedi võimalikke muutusi Kopli lahes ja seda nii tava- kui ekstreemsetes tingimustes (arvestades kliimamuutusega kaasnevate mõjuga (mereveetaseme tõus, valingvihmad jmt).	Täiendatud ptk 6, tabel 6.1. Lisatud märge, et hindamisel kasutatakse kõiki kättesaadavaid asjakohaseid uuringuid ja infoallikaid.

Seisukoht	Vastus
7. Informeerime, et keskkonnaregister on nüüd uues Keskkonnaportaalis ning keskkonnaregistri praegune korrektne link on https://register.keskkonnaportal.ee/register . Palume lk 38 toodud linki korrigeerida.	Link korrigeeritud.
8. Programmis, lk. 8, on toodud neli lokaalse asukoha alternatiivi, lk 17 on kirjeldatud kolme alternatiivi ning mainitud, et lõpliku otsuse tegemiseks tuleb koostada kolme variandi võrdlus koos keskkonnamõju hindamisega. Korrigeerida nimetatud lahknevus.	Selgitame, et KMH programmi lk 17 on toodud väljavõte Tallinna sademevee strateegiast aastani 2030, mis käsitleb kolme alternatiivi. Käesoleva programmi koostamisel leiti, et KMH jaoks on otstarbekas ette näha veel lisa alternatiive (nii lokaalseid kui tehnilisi).
8. Jäätmekäitluse ja ressursikasutuse mõju osas on programmis ettenähtud hinnata ka ehitusjäätmete käitlemise mõjusid ning kirjeldatakse ehitusjäätmete taaskasutusvõimalusi. KMH programmist ei selgu toimingud sademevee kollektorist eraldatavate jäätmete/materjalidega ning millist keskkonnamõju võiks see tegevus omada. Selles osas tuleks programmi täiendada.	Ettepanekuga arvestatud, ptk 5 täiendatud: mõju jäätmekäitlusele ja ressursikasutusele – hinnatakse ehitusjäätmete käitlemise mõjusid, kirjeldatakse ehitusjäätmete taaskasutusvõimalusi, kirjeldatakse ning hinnatakse sademevee kollektorist eraldatavate jäätmete edasise käitlemise mõjusid ning käitlusviise.
9. Programmis, lk 13, on kasutatud mõistet „raskemetallid“, korrektne termin on „raskemetallid“. Samal lk on kasutatud sõna „utiliseerima“. Palume asendada sõna „utiliseerida“ jäätmealastes õigusaktides toodud terminiga vastavalt sellele, mis tegevust on mõeldud (näiteks „taaskasutada“).	„Raskemetallid“ parandatud ja asendatud terminiga „raskemetallid“. Sõna „utiliseerima“ asendatud tekstiga „anda üle vastavaid lube omavale jäätmekäitlusettevõttele“.
10. Programmis, lk 32, on viide üksnes keskkonnaministri 21.04.2004 määrusele nr 21: „Antakse hinnang kavandatava tegevuse vastavusele keskkonnaministri 21.04.2004 määruses nr 21... toodud nõuetele“ on liialt piiratud, mistõttu lisada lause lõpu...ja teistele asjakohastele kehtivatele nõuetele.	Ettepanekuga arvestatud ning ptk 6 täiendatud: Antakse hinnang kollektori rajamise ja ka hilisema kasutusetapi vastavusele jäätmevaldkonna õigusaktides kehtestatud nõuetele , sh keskkonnaministri 21.04.2004 määruses nr 21 „ <i>Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded</i> “ toodud nõuetele.
11. Programmis tuleks põhjavee võimalikele mõjudele suuremat tähelepanu osutada. Lisada peatükki 3.3 planeeritava tegevuse asukohas levivate põhjaveekogumite seisundite hinnangud 2020. a seisuga, lisada joonisele nr 3-3 puurkaevude numbrid ja täiendada programmi kollektori ja	Ettepanekuga arvestatud.

Seisukoht	Vastus
settebasseini ehitamise ning sademevee käitluse mõju hindamisega Kvaternaari Männiku-Pelguranna põhjaveekogumile. Juhime tähelepanu sellele, et suurkaev nr 11508 on rajatud küll hüdrogeoloogilise uuringu suurkaevuna, kuid selle konstruktsiooni ja suure tootlikkuse tõttu on kasutatav veevarustuses ja ühisveevarustuse hädaolukorras.	Joonisele 3-3 lisatud suurkaevude numbrid. Ptk 5 täiendatud: mõju põhjavee kvaliteedile - KMH käigus hinnatakse erinevate sademevee puhastamise võimalustega kaasnevaid, sh kavandatava settebasseini rajamine, ja pinnasevee tasemega seotud mõjusid põhjavee kvaliteedile, sh kollektori ja settebasseini ehitamise ja sademeveekäitluse mõju Kvaternaari Männiku-Pelguranna põhjaveekogumi seisundile. Info suurkaevu nr 11508 kasutusvaldkonna kohta lisatud tabelisse nr 3.1.
12. KMH programmi kohane pinnavee mõjude käsitlemine peab olema laiem kui vaid mõju Kopli lahele. Kuna KMH hindab väljapakutud alternatiive, siis saab suuremal või vähemal määral mõjutatud vähemal teatud juhtudel ka Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuveekogumi seisund ning mõjutatud saab ka tegevuse alal paiknev Mustjõgi. Programmi kohaselt peab KMH hindama ka nimetatud mõjusid. Alternatiiv 3 puhul tuleb hinnata ka Mustjõe ja Seewaldi kollektori sademevee koostõugu Kopli lahele.	Ettepanekuga arvestatud, ptk 5 lisatud: mõju Mustjõe seisundile – hinnatakse kavandatava tegevuse erinevate alternatiivide mõju Mustjõe veerežiimile ka -kvaliteedile.
13. KMH peab välja selgitama sademeveega merre suunatavate ohtlike ainete kogused. Mõju hindamisel tuleb uurida Seewaldi kollektorisse suunatavate sademevee saasteainete sisaldust, mis võimaldaks välja pakkuda leevendusmeetmed saasteainete suublasse juhtimise vältimiseks.	Ettepanekuga arvestatakse KMH koostamise käigus.
14. KMH programmi tuleb täiendada sademevee fekaalse reostuse vältimise meetmete väljatöötamise vajadusega (oluline probleem teiste Tallinna sademevee väljalaskude puhul). Lisaks käsitleda leevendusmeetmeid sademevee kaudu merre jõudva mikrosasteainete nagu ravimid ja pestitsiidid, ning mereprügi osas.	Ettepanekuga arvestatud, ptk 5 täiendatud: mõju Kopli lahe vee kvaliteedile ning Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuveekogumi seisundile, sh ökoloogilisele seisundile - hinnatakse kavandatava tegevuse käigus Kopli lahte suunatava sademevee reostuskoormust ja ohtlike ainete sisaldust ning mõju. KMH käigus hinnatakse erinevate sademevee puhastamise võimalustega kaasnevaid mõjusid suubla (Kopli lahe) seisundile, sh arvestades HELCOM nõudeid. Mh käsitletakse leevendusmeetmeid sademevee kaudu merre jõudva mikrosasteainete nagu ravimid ja pestitsiidid, ning mereprügi osas.
15. Programmi peatükis 5 ja 6 on kirjas, et KMH käsitleb ja analüüsib ülejutusena kaasnevaid mõjusid kavandatavale sademevee kollektorile	Ettepanekuga arvestatud, ptk 5 täiendatud: kliimamuutuste, sh ülejutusohuga kaasnev mõju - Seewaldi kollektori projektiala paikneb

Seisukoht	Vastus
ning puhastussüsteemidele. Sõnastust tuleks täpsustada ja öelda, et keskkonnamõju hindamisel tuleks analüüsida ka üleujutuse mõju vähendamiseks meetmeid (nii seadme töö funktsioneerimiseks kui ka üleujutuse tagajärjel kollektori kaudu keskkonda jõudva reostuse vähendamiseks).	üleujutusohuga alal, seetõttu hinnatakse üleujutusega kaasnevat mõju kavandatavale sademevee kollektorile ning puhastussüsteemidele. Mh analüüsitakse ka üleujutuse mõju vähendamise meetmeid (nii seadme töö funktsioneerimiseks kui ka üleujutuse tagajärjel kollektori kaudu keskkonda jõudva reostuse vähendamiseks).
16. KeHJS § 13 lg 7 kohaselt tuleb KMH programmis mh esitada ka reaalsete alternatiivsete võimaluste keskkonnamõju hindamise ning selle tulemuste avalikustamise ajakava. Koostatud KMH programmi tabelis 7.1 (lk 35) on toodud KMH programmi koostamise läbiviimise etapid, aga välja ei ole toodud mõjuhindamise tulemuste avalikustamise ajakava. Palume programmis ära märkida ka eeldatav KMH aruande koostamise ajakava, sh avalikustamine.	Ettepanekuga arvestatud, tabel 7.1 täiendatud.
17. KeHJS § 13 lg 8 kohaselt tuleb KMH programmis välja tuua mh eksperdirühma koosseis, kes mõju hindamist läbi viima hakkavad. Programmis tuleb nimetada ja põhjendada, milliseid valdkondi ja millist mõju hakkab iga rühma kuuluv isik hindama. KMH programmi peatükis 8 pole välja toodud, milliseid valdkondi (millised peavad olema erinevate liikmete pädevused) ja millist mõju eksperdirühma liikmed hindama hakkavad. Palume KMH programmi selles osas (umbisikuliselt) täiendada.	Ettepanekuga arvestatud ja täiendatud ptk 8.
18. KMH programmis on toodud, et nii otsustaja kui ka arendaja on Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet. Juhime tähelepanu, et kui otsustaja on ka arendaja, siis ei tohi otsustaja ülesandeid täitev ametnik samal ajal täita arendaja ülesandeid (KeHJS § 9 lg 2).	Võetud teadmiseks.
19. <i>Täiendav ettepanek (laekus avalikustamise ajal 20.09.2022).</i> Palume lisada KMH programmi Kopli lahe põhjasetete uuringu (lisaks veekeemiale) rajatava väljalasketoru potentsiaalsetes asukohtades. Teha tuleks nii granulomeetria kui ka määrata ohtlike ainete sisaldus põhjasetetes (kuni 1 m sügavuseni). Setteuuring aitab tuvastada võimalikud reostuskolded põhjasetetes ja võimaldab kavandada paremini leevendusmeetmeid ehitusetapis (sh reostunud setete suspensiooni leviku vältimiseks kõrvalaladele). Teeme ettepaneku KMH programmis ptk 1. KAVANDATAVA TEGEVUSE EESMÄRK JA ASUKOHT esimesse täpploendisse lisada uuringueesmärgina ka saasteained, nende koormus	Ettepanekuga arvestatakse. Kopli lahe põhjasetete uuring viiakse läbi ühe osana Kopli lahe veekvaliteedi uuringust. Ptk 1 täiendatud vastavalt ettepanekule.

Seisukoht	Vastus
ja mõju uue heitveelaskmega (st mitte ainult toitained ja eutrofeerumine). Saasteaineid on käsitletud küll programmi edasistes peatükkides, kuid need võiks ka eesmärkide juures välja tuua.	
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	
1. KMH programmi peatükis 5, leheküljel 28 on kirjas, et kaldaga püsivalt ühendatud ehitise puhul on ehitusloa väljastajaks kohalik omavalitsus. Juhime tähelepanu, et vastavalt ehitusseadustiku (edaspidi EhS) § 104 lõikele 2 loetakse kaldaga püsivalt ühendamata ehitiseks ka veekaabelliine, torujuhtmeid ja muid kaldaga ühendatud tehnovõrke ja -rajatisi, samuti ehitisi, mis on kaldaga ühendatud veekaabelliinide, torujuhtmete või muude tehnovõrkude või -rajatiste kaudu. Seega juhul kui tegevuseks on merelasu rajamine, tuleb merelasu torule taotleda hoonestusloa (käsitletud veeseaduse kaheksanda peatüki kolmandas jaos). Merelasu rajamise korral on EhS § 107 lg 2 kohaselt pädevaks asutuseks ehitusloa väljastamisel TTJA, mitte kohalik omavalitsus. Juhul kui eelistatavaima lahenduse realiseerimine vajab ka hoonestusloa taotlemist, peame mõistlikuks võimalusel KMH läbi viia sellises täpsusastmes, mis on piisav ka hoonestusloa taotluse menetlemiseks. Lähtuvalt eeltoodust palume TTJA lisada ka KMH programmi peatüki 9 tabelis 9.1 asjaomaste asutuste nimekirja.	Ettepanekuga arvestatud. Ptk 5 täiendatud: KMH teostatakse võimalusel niivõrd täpselt, et see vastaks ka kõigile ehitusloa ja hoonestusloa väljastamisel kaalutlemisele tulevatele küsimustele.
2. Peatüki 6 tabelis 6.1 on mitme teemavaldkonna puhul (mõju taimestikule, loomastikule ja kaitstavatele loodusobjektidele, põhjaelustikule, kalastikule ja muule elustikule, põhjavee kvaliteedile) viidatud, et mõju hindamise käigus analüüsitakse KMH protsessi käigus läbiviidud uuringute tulemusi. Samas on läbiviidavate uuringutena välja toodud vaid kolm uuringut: 1) Kopli lahe veekvaliteedi uuring; 2) Kopli lahe põhja- ja pinnahoovuste uuring; 3) uuring sadama rajatiste ja laevaliikluse mõjude hindamiseks Kopli lahe merevee segunemisele ja lahe veevahetusele. Selguse huvides tuua hindamismeetodi all välja millist konkreetset KMH raames läbi viidavat uuringut silmas peetakse.	Ettepanekutega arvestatud ning täiendatud ptk 6 tabelit 6.1.
3. Selgitada, mis metoodikaga viiakse läbi sadama rajatiste ja laevaliikluse mõjude uuring Kopli lahe merevee segunemisele ja lahe veevahetusele.	Lisatud selgitus, et uuring viiakse läbi võimaluse korral ühe osana hoovuste uuringust.
4. KMH programmi peatükis 8.1 on välja toodud eksperdirühma liikmetena Krista Lahtvee (KMH programmi kvaliteedikontroll ja avaliku arutelul programmi tutvustamine) ning Ingrid Vinn (KMH programmi koostamise	Ettepanekuga arvestatud ja täiendatud ptk 8.

Seisukoht	Vastus
koordineerimine). KeHJS § 151 lg 4 kohaselt peab TTJA dokumentatsiooni läbivaatamisel kontrollima ka eksperdirühma koosseisulist piisavust. Kuivõrd KMH programmis ei ole välja toodud milline ekspert millist teemavaldkonda hindab, ei ole TTJA-l võimalik selle osas seisukohta kujundada.	
Terviseamet	
1. Planeeritavalt alalt lähtuvad müratasemed ei tohi müratundlike hoonetega aladel ületada keskkonnaministri 16.12.2016 määruses nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi KeM määrus nr 71) lisas 1 toodud normtasemeid. Maksimaalsed helirõhutasemed müratundlike hoonetega aladel ei tohi ületada KeM määrus nr 71 § 6 lg 2 ja lg 3 välja toodud normtasemeid.	Arvestatakse projekteerimise etapis.
2. Ehitismüra tasemed ei tohi elamualadel ajavahemikus 21.00-07.00 ületada KeM määrus nr 71 lisas 1 toodud normtasemeid. Impulssmüra piirväärtusena rakendatakse asjakohase mürakategooria tööstusmüra normtasemeid. Impulssmüra põhjustavat tööd võib teha tööpäevadel kella 07.00-19.00.	Arvestatakse projekteerimise etapis.
3. Jälgida, et nii ehitusaegsed kui ka kasutusaegsed vibratsioonitasemed ei ületaks sotsiaalministri 17.05.2002 määruses nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“ § 3 toodud piirväärtuseid.	Arvestatakse projekteerimise etapis.
4. Valgustuse paigutusele arvestada läheduses paiknevate elamualadega ning vältida nende ülemäärast valgustamist. Vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid.	Arvestatakse projekteerimise etapis.
5. Seewaldi sademevee süvalasu puhul tuleb KMH käigus hinnata lisaks kollektori kaudu Kopli lahte juhivatele toitainetele ja bakterite koormusele ka üldist reostuskoormust, mis sisaldab lisaks veel ka ohtlike aineid ja plasti reostust (keemilisi reoaineid). KMH peab hindama sademevee merre juhtimisega kaasnevaid võimalikke muutuseid Kopli lahe ja Pelguranna/Stroomi ranna ökoloogilisele seisundile.	Ettepanekuga arvestatud. Ptk 5 lisatud: mõju Kopli lahe vee kvaliteedile ning Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuveekogumi seisundile, sh ökoloogilisele seisundile - hinnatakse kavandatava tegevuse käigus Kopli lahte suunatava sademevee reostuskoormust ja ohtlike ainete sisaldust ning mõju. KMH käigus hinnatakse erinevate sademevee puhastamise võimalustega kaasnevaid mõjusid suubla (Kopli lahe) seisundile, sh arvestades HELCOM nõudeid. Mh käsitletakse leevendusmeetmeid sademevee kaudu merre jõudva mikrosaasteainete nagu ravimid ja pestitsiidid, ning mereprügi osas.

Seisukoht	Vastus
6. Pelgurand/Stroomi supluskohas tuvastas 2020.a. suplusvee seire suplusvee kvaliteedi kontrollväärtuste ületused (<i>Sotsiaalministri 03.10.2019 määruse nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“</i>) neljal korral. Sealhulgas kolmel korral koos nii soole enterokokkide ja <i>Escherichia coli</i> kontrollväärtuste ületused. Pelgurand/Stroomi supluskoha vesi on klassifitseerinud „halvaks“ aastal 2020 ja 2019, „piisavaks“ 2018, „halvaks“ 2017 ja „heaks“ aastal 2016. Ametile teadaolevalt ei ole näitajate kõrgete sisalduste selge põhjustaja veel selgunud. KMH üks oluline eesmärk peab olema selguse toomine sademevee kollektori vee võimalikule mõjule Stroomi supluskoha terviseohutuse tagamise mõttes, kuna seni on jäänud selgusetuks allikad, mis suplusvee kvaliteedile negatiivset mõju avaldavad. Potentsiaalselt lisanduva reostusallika (merrelasu) rajamine võib viia olukorrani, kus Pelgurand/Stroomi supluskohas tuleb vastavalt määruse nr 63 § 7 lg 4 nõuetele kehtestada alaline suplemiskeeld.	Arvestatud ja info lisatud KMH programmi ptk 3.4.
Haabersti Linnaosa Valitsus	
1. Tallinna üldplaneeringu veekaitse peatüki kohaselt tuleb rakendada meetmeid Kopli lahe saastamise vähendamiseks Mustjõe oja kaudu sinna juhitavate reovetega ja reostunud on samuti sadevesi. Seewaldi valgalalt tuleb rannahooaja kõrgperioodil juhtida vesi tunnelkollektorisse, vältimaks sel ajal väljalasku otse merre.	Ettepanek lisatud üheks tehniliseks alternatiiviks.
2. Tuleb arvestada ala lähipiirkonnas kehtestatud detailplaneeringutega. 10.06.2020 on kehtestatud Riigimaa 104 kinnistu ja lähiala detailplaneering ja 05.02.2020 Paldiski mnt 74 kinnistu ja lähiala detailplaneering.	Arvestatakse projekteerimise etapis.
3. Arvestada tuleb ranna ehituskeeluvööndiga, mis on 50 m ning ranna piiranguvööndiga, mille suurus on 200 m ühe meetri kõrgust samakõrgusjoont arvestades.	Arvestatakse projekteerimise etapis.

10.2. KMH PROGRAMMI NÕUETELE VASTAVAKS TUNNISTAMINE

Peatükki täiendatakse KMH programmi edasisel menetlemisel.

KASUTATUD KIRJANDUS

Peamised õigusaktid

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus

Veeseadus

Looduskaitseseadus

Riiklikud andmebaasid

Keskkonnaportaali

<https://register.keskkonnaportaali.ee/register>

Kultuurimälestiste riiklik register

<http://www.muinas.ee/register>

Maa-ameti X-Gis Geoportaali kaardirakendused

<http://geoportaali.maaamet.ee/est/Kaardiserver-p2.html>

Eesti Looduse Infosüsteemi andmebaas EELIS

<http://loodus.keskkonnainfo.ee/eelis/>

Muud allikad

Harju maakonnaplaneering <https://maakonnaplaneering.ee/harju-maakonnaplaneering>

Tallinna üldplaneering <https://www.tallinn.ee/est/ehitus/Tallinna-uldplaneering>

Haabersti linnaosa üldplaneering <https://www.tallinn.ee/est/ehitus/Haabersti-linnaosa-uldplaneering>

Kristiine linnaosa üldplaneering <https://www.tallinn.ee/est/ehitus/Kristiine-linnaosa-uldplaneering-2>

Põhja-Tallinna linnaosa üldplaneering (koostöös asutuste vahel, seisuga juuli 2021)

<https://www.tallinn.ee/est/ehitus/Pohja-Tallinna-linnaosa-uldplaneering>

T. Pöder. Keskkonnamõju hindamine. Käsiraamat. 2018.

https://www.envir.ee/sites/default/files/kmh_kasiraamat_tp_2018.pdf

LISAD

Lisa 1. KMH algatamise otsus

Lisa 2. Asjaomaste asutuste seisukohad

Lisa 3. Avalikustamise tõendusdokumendid

Lisa 4. Avaliku arutelu protokoll